ĢENERĀLADVOKĀTA MELHIORA VATELĒ [*MELCHIOR WATHELET*]
SECINĀJUMI,
sniegti 2015. gada 21. maijā [1]

Lieta C-137/14

Eiropas Komisija
pret

Vācijas Federatīvo Republiku

Valsts pienākumu neizpilde — Direktīva 2011/92/ES — Dažu sabiedrisku un privātu projektu ietekmes uz vidi novērtējums — 11. pants — Direktīva 2010/75/ES — Rūpnieciskās emisijas (piesārņojuma integrēta novēršana un kontrole) — 25. pants — Iespēja vērsties tiesā

I –**Ievads**

1. 2014. gada 21. marta prasības pieteikumā Eiropas Komisija lūdz Tiesu atzīt, ka Vācijas Federatīvā Republika ir pārkāpusi Eiropas Parlamenta un Padomes 2011. gada 13. decembra Direktīvas 2011/92/ES par dažu sabiedrisku un privātu projektu ietekmes uz vidi novērtējumu [2] 11. pantu un Eiropas Parlamenta un Padomes 2010. gada 24. novembra Direktīvas 2010/75/ES par rūpnieciskajām emisijām (piesārņojuma integrēta novēršana un kontrole) [3] 25. pantu.

2. Līdzīgi kā spriedumos lietās *Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland, Landesverband Nordrhein-Westfalen* (C-115/09, EU:C:2011:289) un *Gemeinde Altrip* u.c. (C-72/12, EU:C:2013:712) arī šajā lietā tiek skarta iespēja vērsties tiesā, precīzāk – iespēja pārskatīšanas kārtībā ierosināt lietu tiesā vai citā neatkarīgā un objektīvā struktūrā, lai apstrīdētu tādu lēmumu, darbību vai bezdarbības tiesiskumu, kas saistīti ar sabiedrības līdzdalību lēmumu pieņemšanā vides jomā.

II – **Atbilstošās tiesību normas**

A – *Savienības tiesības*

3. Direktīvas 2011/92 11. pantā ir paredzēts:

“1. Dalībvalstis nodrošina, ka saskaņā ar valsts tiesību sistēmu attiecīgās sabiedrības daļas locekļiem:

a) kuri ir pietiekami ieinteresēti; vai,

b) ja dalībvalsts administratīvi procesuālajās tiesībās tas paredzēts kā priekšnoteikums – kuru tiesības ir aizskartas;

1 — Oriģinālvaloda – franču.
2 — OV 2012, L 26, 1. lpp.
3 — OV L 334, 17. lpp.

ir iespēja pārskatīšanas kārtībā ierosināt lietu tiesā vai citā neatkarīgā un objektīvā struktūrā, kas izveidota ar tiesību aktiem, lai apstrīdētu tādu lēmumu, darbību vai bezdarbības būtības vai procesuālo likumību, uz kur[iem] attiecas šīs direktīvas noteikumi par sabiedrības līdzdalību.

2. Dalībvalstis nosaka, kurā stadijā minētos lēmumus, darbības vai bezdarbību var apstrīdēt.

3. Dalībvalstis nosaka, kas tieši uzskatāms par pietiekamu ieinteresētību un tiesību aizskārumu, paturot prātā mērķi – nodrošināt attiecīgajai sabiedrības daļai tiesas pieejamību [plašu iespēju vērsties tiesā]. Tālab šā panta 1. punkta a) apakšpunkta sakarā jebkuras 1. panta 2. punktā minētajām prasībām atbilstošas nevalstiskās organizācijas interesi uzskata par pietiekamu. Uzskata arī, ka šādām organizācijām ir tiesības, kas var tikt aizskartas, kā noteikts šā panta 1. punkta b) apakšpunktā.

4. Šā panta noteikumi neliedz lietu nodot iepriekšējai izskatīšanai administratīvā iestādē, un – ja valsts tiesību aktos ir šāda prasība – tie neietekmē prasību pirms juridiskās pārskatīšanas procedūras [tiesu pārskatīšanas procedūras] piemērošanas izmantot visas iespējas administratīvajā pārskatīšanas procedūrā [visus administratīvos tiesību aizsardzības līdzekļus].

Visām šīm procedūrām jābūt godīgām, taisnīgām, laicīgām un ne pārmērīgi dārgām.

5. Lai veicinātu šā panta noteikumu efektivitāti, dalībvalstis nodrošina, ka sabiedrībai ir pieejama praktiska informācija par piekļuvi administratīvajām un tiesu pārskatīšanas procedūrām."

4. Direktīvas 2010/75 24. pantā ir noteikts:

"1. Dalībvalstis nodrošina, ka attiecīgajai sabiedrības daļai laikus tiek dotas reālas iespējas piedalīties šādās procedūrās:

a) atļaujas piešķiršana jaunai iekārtai;

b) atļaujas piešķiršana būtisku izmaiņu veikšanai;

c) atļaujas piešķiršana vai atjaunināšana iekārtai, attiecībā uz kuru ierosināts piemērot 15. panta 4. punktu;

d) atļaujas vai atļaujas nosacījumu atjaunināšana iekārtām saskaņā ar 21. panta 5. punkta a) apakšpunktu.

[..]

2. Pēc lēmuma pieņemšanas par atļaujas piešķiršanu, pārskatīšanu vai atjaunināšanu kompetentā iestāde dara sabiedrībai pieejamu šādu informāciju, tostarp attiecībā uz a), b) un f) punktu – ar interneta starpniecību:

a) lēmuma saturs, tostarp atļaujas kopija un atļaujas vēlāku atjauninājumu kopija;

b) iemesli, kas ir šā lēmuma pamatā;

c) to apspriežu rezultāti, kuras organizē[tas] pirms lēmuma pieņemšanas, un paskaidrojums par to, kā [tas ņemts] vērā minētajā lēmumā;

d) LPTP atsauces dokumentu nosaukums, kas attiecas uz attiecīgo iekārtu vai darbību;

e) tas, kā tika noteikti 14. pantā minētie atļaujas nosacījumi, tostarp tajos ietvertās emisiju robežvērtības, ņemot vērā labākos pieejamos tehniskos paņēmienus un ar labākajiem pieejamajiem tehniskajiem paņēmieniem saistīto emisijas līmeni;

f) ja atkāpi piešķir saskaņā ar 15. panta 4. punktu, šādas atkāpes konkrēt[ie] iemesl[i], pamatojoties uz šajā punktā noteiktajiem kritērijiem, un noteikt[ie] nosacījum[i].

3. Kompetentā iestāde dara sabiedrībai pieejamu šādu informāciju, tostarp vismaz a) apakšpunktā minēto informāciju darot pieejamu arī ar interneta starpniecību:

a) būtisko informāciju par pasākumiem, ko operators pēc darbību galīgas izbeigšanas veic saskaņā ar 22. pantu;

b) emisiju monitoringa rezultātus, kuri ir kompetento iestāžu rīcībā un kuri vajadzīgi saskaņā ar atļaujas nosacījumiem.

4. Šā panta 1., 2. un 3. punktu piemēro, ievērojot ierobežojumus, kas noteikti Direktīvas 2003/4/EK 4. panta 1. un 2. punktā."

5. Direktīvas 2010/75 25. pantā ir noteikts:

"1. Dalībvalstis nodrošina, ka saskaņā ar valsts tiesību sistēmu attiecīgās sabiedrības daļas locekļiem ir iespēja pārskatīšanas kārtībā ierosināt lietu tiesā vai citā ar likumu izveidotā neatkarīgā un objektīvā struktūrā, lai apstrīdētu tādu lēmumu, aktu vai nolaidību [darbības vai bezdarbību] pēc būtības vai to procesuālo likumību, uz kuru attiecas 24. pants, ja ir ievērots viens no šādiem nosacījumiem:

a) tie ir pietiekami ieinteresēti;

b) to tiesības ir aizskartas, ja dalībvalsts administratīvi procesuālajās tiesībās tas paredzēts kā priekšnoteikums.

2. Dalībvalstis nosaka, kurā stadijā minētos lēmumus, aktus vai nolaidību [darbības vai bezdarbību] var apstrīdēt.

3. Dalībvalstis nosaka, kas tieši uzskatāms par pietiekamu ieinteresētību un tiesību aizskārumu, paturot prātā mērķi – nodrošināt attiecīgajai sabiedrības daļai tiesas pieejamību [plašu iespēju vērsties tiesā].

Tālab 1. punkta a) apakšpunkta sakarā jebkuras valsts tiesību aktos visām noteiktajām prasībām atbilstošas un vides aizsardzību veicinošas nevalstiskās organizācijas interesi uzskata par pietiekamu.

Uzskata arī, ka šādām organizācijām ir tiesības, kuras var tikt aizskartas, kā noteikts 1. punkta b) apakšpunktā.

4. Šā panta 1., 2. un 3. punkts neliedz lietu nodot iepriekšējai izskatīšanai administratīvā iestādē, un – ja valsts tiesību aktos ir šāda prasība – tas neietekmē prasību pirms juridiskās pārskatīšanas procedūras [tiesu pārskatīšanas procedūras] piemērošanas izmantot visas iespējas administratīvajā pārskatīšanas procedūrā [visus administratīvos tiesību aizsardzības līdzekļus].

Visām šīm procedūrām jābūt godīgām, taisnīgām, savlaicīgām un ne pārmērīgi dārgām.

5. Dalībvalstis nodrošina, ka sabiedrībai ir pieejama praktiska informācija par piekļuvi administratīvajām un tiesu izskatīšanas procedūrām."

6. Direktīvas 2011/92 11. pantā un Direktīvas 2010/75 25. pantā ir pārņemtas 1998. gada 25. jūnija Konvencijas par pieeju informācijai, sabiedrības dalību lēmumu pieņemšanā un iespēju griezties tiesu iestādēs saistībā ar vides jautājumiem, kas Eiropas Kopienas vārdā apstiprināta ar Padomes 2005. gada 17. februāra Lēmumu 2005/370/EK (OV L 124, 1. lpp.; turpmāk tekstā – "Orhūsas konvencija")[4], 9. panta 2. punkta prasības.

7. Orhūsas konvenciju Eiropas Kopiena parakstīja 1998. gada 25. jūnijā un ratificēja to 2005. gada 17. februārī. Orhūsas konvencijas 9. panta 2. punktā ir paredzēta tiesas vai citu procedūru pieejamība, lai apstrīdētu tādu lēmumu, darbību vai bezdarbības būtības vai procesuālo likumību, uz kuriem attiecas šīs konvencijas 6. panta noteikumi par sabiedrības līdzdalību.

8. Lai Savienības tiesību aktus saskaņotu ar Orhūsas konvenciju, paredzot šo konvenciju vēlāk ratificēt no Kopienas puses, tika pieņemta Eiropas Parlamenta un Padomes 2003. gada 26. maija Direktīva 2003/35/EK, ar ko paredz sabiedrības līdzdalību dažu ar vidi saistītu plānu un programmu izstrādē un ar ko attiecībā uz sabiedrības līdzdalību un iespēju griezties tiesās groza Padomes Direktīvas 85/337/EEK un 96/61/EK[5]. Ar to tika grozīta, pirmkārt, Padomes 1985. gada 27. jūnija Direktīva 85/337/EEK par dažu sabiedrisku un privātu projektu ietekmes uz vidi novērtējumu[6], tajā iekļaujot 10.a pantu, un, otrkārt, Padomes 1996. gada 24. septembra Direktīva 96/61/EK par piesārņojuma integrētu novēršanu un kontroli[7], tajā iekļaujot 15.a pantu, lai saskaņotu šīs direktīvas ar Orhūsas konvencijas 9. panta 2. punktu.

9. Direktīvas 2003/35 6. pantā tika paredzēts, ka dalībvalstīs jāstājas spēkā normatīvajiem un administratīvajiem aktiem, kas vajadzīgi, lai, vēlākais, līdz 2005. gada 25. jūnijam izpildītu šīs direktīvas prasības.

10. Direktīva 85/337 tika atcelta, grozīta un aizstāta ar Direktīvu 2011/92. Direktīva 96/61 tika atcelta, grozīta un aizstāta ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 15. janvāra Direktīvu 2008/1/EK par piesārņojuma integrētu novēršanu un kontroli[8], kas savukārt tika atcelta ar Direktīvu 2010/75. Tomēr iedarbības ziņā Direktīvas 2011/92 11. pantam un Direktīvas 2010/75 25. pantam ir tāds pats saturs kā Direktīvas 85/337 10.a pantam un Direktīvas 96/61 15.a pantam. Direktīvas 2011/92 11. panta un Direktīvas 2010/75 25. panta transponēšanas termiņš saglabājās 2005. gada 25. jūnijs.

B – *Vācijas tiesiskais regulējums*

11. Atbilstošie Administratīvo tiesu reglamenta (*Verwaltungsgerichtsordnung*, turpmāk tekstā – "*VwGO*") noteikumi ir izklāstīti nākamajos punktos.

4 — Orhūsas konvencijas 9. panta 2. punktā ir paredzēts:
"Katra Puse saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem nodrošina to, ka ieinteresētās sabiedrības pārstāvjiem,
a) kuriem ir pamatota interese, vai arī
b) kuri uzskata, ka noticis tiesību aizskārums, ja šādu priekšnosacījumu paredz attiecīgās Puses administratīvā procesa normas, ir iespēja pārskatīšanas nolūkā griezties tiesā un/vai kādā citā neatkarīgā un objektīvā institūcijā, kas noteikta likumā, lai – pamatojoties uz materiāliem vai procesuāliem aspektiem – apstrīdētu jebkura tāda lēmuma, darbības vai bezdarbības likumību, uz ko attiecas 6. panta noteikumi, ja šāda apstrīdēšana paredzēta attiecīgās valsts tiesību aktos, kā arī neskarot šā panta 3. punktu un citus attiecīgus šīs konvencijas noteikumus.
To, vai interese ir pamatota un vai ir noticis tiesību aizskārums, nosaka saskaņā ar attiecīgās valsts tiesību aktiem un ar mērķi nodrošināt ieinteresētajai sabiedrībai plašas iespējas griezties tiesu iestādēs saistībā ar šīs konvencijas piemērošanu. [..]
Šā panta 2. punkta noteikumi neizslēdz iespēju pārskatīšanas nolūkā iepriekš griezties administratīvā iestādē, kā arī neiespaido prasību, ka pirms vēršanās tiesā ir jāizmanto visas administratīv[ā]s pārskatīšanas procedūras, ja šāda prasība paredzēta attiecīgās valsts tiesību aktos."

5 — OV L 156, 17. lpp.

6 — OV L 175, 40. lpp.

7 — OV L 257, 26. lpp.

8 — OV L 24, 8. lpp.

12. VwGO 42. pantā ir paredzēts:

"1. Pieteikumu tiesā var iesniegt, lai panāktu administratīva akta atcelšanu vai noteiktu iestādei pienākumu izdot aktu, ko tā atteikusies vai atturējusies izdot.

2. Ja vien tiesību aktos nav noteikts citādi, pieteikums ir pieņemams, vienīgi ja pieteicējs pamato, ka konkrētais administratīvais akts vai atteikšanās vai atturēšanās izdot šādu aktu aizskar viņa tiesības."

13. VwGO 113. pantā ir noteikts:

"1. Ja administratīvais akts ir prettiesisks un tādējādi ir aizskartas pieteicēja tiesības, tiesa administratīvo aktu un varbūtējo lēmumu par iebildumiem atceļ. [..]"

14. Konkrētajā gadījumā nozīmīgās Administratīvā procesa likuma (*Verwaltungsverfahrensgesetz*, turpmāk tekstā – "*VwVfG*") normas ir izklāstītas nākamajos punktos:

15. VwVfG 44. pants ir šāds:

"1. Administratīvais akts ir spēkā neesošs, ja tajā ir pieļauta sevišķi smaga kļūda un ja tā ir acīmredzama, saprātīgi izvērtējot visus vērā ņemamos apstākļus.

2. Nepastāvot visiem 1. punktā minētajiem nosacījumiem, par spēkā neesošu ir uzskatāms administratīvais akts:

1) kas ir izdots rakstveidā vai elektroniski, bet kuru to izdevusī iestāde par tādu nav saprotami apzīmējusi;

2) kas saskaņā ar tiesību normām var tikt izdots vienīgi dokumenta veidā, bet kas neatbilst šai formālajai prasībai;

3) kuru iestāde ir izdevusi, pārsniedzot savu kompetenci, kas noteikta 3. panta 1. punkta pirmajā daļā, un ja tā nebija tiesīga šādi rīkoties;

4) kuru persona nevar izpildīt materiālu iemeslu dēļ;

5) kurā pieprasīts veikt prettiesisku rīcību, kas veido deliktu vai par ko pienākas naudas sods;

6) kas ir pretējs labiem tikumiem.

[..]"

16. VwVfG 46. pantā ir noteikts:

"Prasīt atcelt administratīvu aktu, kura spēkā neesamība nav paredzēta 44. pantā, nevar tikai tādēļ, ka tas izdots, neievērojot procesuālos noteikumus, formas prasības vai [teritoriālo] jurisdikciju, ja ir acīmredzams, ka pārkāpums nav ietekmējis lēmuma pieņemšanu pēc būtības."

17. VwVfG 73. pantā ir paredzēts:

"1. Par projektu atbildīgajai personai plāns jāiesniedz attiecīgajai izvērtēšanas iestādei izvērtēšanas procedūras veikšanai. [..]

2. Mēneša laikā pēc visa plāna saņemšanas attiecīgā izskatīšanas iestāde uzaicina iestādes, kuru kompetences jomas projekts skar, iesniegt savu viedokli un nodrošina, lai plāns tiktu nodots apspriešanai pašvaldībās, kuras tas ietekmēs.

3. Pašvaldībām, kas minētas 2. punktā, trīs nedēļu laikā pēc plāna saņemšanas tas jānodod apspriešanai uz vienu mēnesi. Plānu var nenodot apspriešanai, ja ir zināms skarto personu loks un ja tām tiek dota iespēja iepazīties ar plānu saprātīgā laikā.

[..]

4. Divu nedēļu laikā pēc nodošanas apspriešanai termiņa beigām ikviena persona, kuras intereses skar projekts, rakstveidā vai ar ierakstu protokolā var izteikt iebildumus pret plānu pašvaldībā vai kompetentajā izskatīšanas iestādē. 3. punkta otrajā teikumā minētajā gadījumā kompetentā izskatīšanas iestāde nosaka termiņu iebildumu izteikšanai. Pēc iebildumu izteikšanai noteiktā termiņa beigām nav pieņemami nekādi iebildumi, kas nav balstīti uz īpašiem privāto tiesību pamatiem. Par tiem tiek ietverta norāde sabiedriskās apspriešanas ziņojumā vai paziņojumā par termiņu iebildumu iesniegšanai.

[..]"

18. 2006. gada 7. decembra Likuma par prasību celšanu vides lietās (*Umwelt-Rechtsbehelfsgesetz*), kas pēdējo reizi grozīts ar 2013. gada 21. janvāra Likuma par papildu aizsardzības līdzekļiem vides lietās un citiem vides tiesību noteikumiem (*Gesetz zur Änderung des Umwelt-Rechtsbehelfsgesetzes und anderer umweltrechtlicher Vorschriften*, turpmāk tekstā – "*UmwRG*") 1. pantu, 1. panta 1. punkta pirmajā teikumā ir paredzēts, ka tas ir piemērojams pieteikumiem, kas iesniegti par lēmumiem Likuma par ietekmes uz vidi novērtējumu (*Gesetz über die Umweltverträglichkeitsprüfung*, turpmāk tekstā – "*UVPG*") 2. panta 3. punkta izpratnē, kas attiecas uz to projektu tiesiskumu, kuriem saskaņā ar *UVPG* pastāv prasība veikt ietekmes uz vidi novērtējumu.

19. Būtiskās minētā likuma normas ir izklāstītas nākamajos punktos.

20. UmwRG 2. pantā ir noteikts:

"1. Atzīta valsts vai ārvalsts apvienība var iesniegt pieteikumu atbilstoši [*VwGO*], lai pārsūdzētu lēmumu 1. panta 1. punkta pirmā teikuma izpratnē vai šāda lēmuma nepieņemšanu, neatkarīgi no tā, vai ir aizskartas tās tiesības, ja šī apvienība:

1) pamato, ka 1. panta 1. punkta pirmajā teikumā paredzētais lēmums vai lēmuma neesamība ir pretrunā tiesību normām par vides aizsardzību un tam var būt nozīme lēmuma pieņemšanā;

2) pamato, ka 1. panta 1. punkta pirmajā teikumā paredzētais lēmums vai lēmuma nepieņemšana to aizskar saistībā ar tās statūtos paredzēto vides aizsardzības mērķu sasniegšanu, un

3) bija tiesīga piedalīties 1. panta 1. punkta pirmajā teikumā paredzētajā procedūrā un tajā tā ir izteikusies pēc būtības atbilstoši spēkā esošajām tiesību normām vai ja pretrunā spēkā esošajām tiesību normām tai nebija dota iespēja izteikties.

2. Apvienībai, kas nav atzīta [..], ir tiesības iesniegt pieteikumu saskaņā ar 1. punktu, vienīgi ja:

1) pieteikuma iesniegšanas brīdī tā atbilst akreditācijas nosacījumiem;

2) tā ir iesniegusi akreditēšanas lūgumu,

no tās neatkarīgu iemeslu dēļ vēl nav pieņemts lēmums par tās akreditēšanu.

[..]

3. Ja apvienībai ir bijusi iespēja izteikties 1. panta 1. punkta pirmajā teikumā paredzētajā procedūrā, pieteikuma tiesai ietvaros tai nav tiesību iesniegt nekādus iebildumus, uz kuriem tā nav atsaukusies vai uz kuriem tā nav atsaukusies saprātīgā laikā atbilstoši spēkā esošajām tiesību normām, bet uz kuriem tai bija iespējams atsaukties 1. panta 1. punkta pirmajā teikumā paredzētajā procedūrā.

4. Ja 1. panta 1. punkta pirmajā teikumā paredzētais lēmums nav ticis publiskots vai nav paziņots apvienībai atbilstoši spēkā esošajām tiesību normām, iebildumi vai pieteikums ir jāiesniedz gada laikā no brīža, kad apvienība uzzināja par lēmumu vai kad tai par to būtu bijis jāuzzina. [..]

5. Pieteikumi, kas iesniegti atbilstoši 1. punktam, ir atzīstami par pamatotiem,

ja 1. panta 1. punkta pirmajā teikumā paredzētais lēmums vai lēmuma nepieņemšana ir pretrunā tiesību normām par vides aizsardzību, kurām ir nozīme lēmuma pieņemšanā,

pieteikumu par būvniecības iecerēm gadījumā – ciktāl būvniecības ieceres apsvērumi, kas pamato pienākumam [veikt ietekmes uz vidi novērtējumu] pakļauta projekta tiesiskumu, ir pretrunā tiesību normām par vides aizsardzību

un ja pārkāpums skar vides aizsardzības intereses, kas saskaņā ar apvienības statūtiem norādītas tās sasniedzamo mērķu skaitā. Attiecībā uz lēmumiem, kas paredzēti 1. panta 1. punkta pirmajā teikumā, turklāt jāpastāv pienākumam veikt ietekmes uz vidi novērtējumu."

21. UmwRG 4. pantā ir noteikts:

"1. Lūgt atcelt lēmumu par projekta atbilstību tiesību normām 1. panta 1. punkta pirmā teikuma pirmās daļas izpratnē var tad, ja atbilstoši [*UVPG*] noteikumiem:

vajadzīgais ietekmes uz vidi novērtējums vai

vajadzīgais sākotnējais izvērtējums konkrētajā gadījumā par nepieciešamību veikt ietekmes uz vidi novērtējumu

nav veikts un ja šis trūkums vēlāk nav novērsts. [..]

[..]

3. 1. un 2. punktu pēc analoģijas piemēro attiecībā uz lietas dalībnieku tiesību aizsardzības līdzekļiem [*VwGO*] 61. panta 1. un 2. punkta izpratnē."

22. UmwRG 5. pants ir šāds:

"1. Šis likums ir piemērojams tādām procedūrām saskaņā ar iepriekš minētā 1. panta 1. punkta pirmo teikumu, kas ir uzsāktas vai bija jāuzsāk pēc 2005. gada 25. jūnija. Šā teikuma pirmā daļa nav piemērojama attiecībā uz 1. panta 1. punkta pirmajā teikumā paredzētajiem lēmumiem, kas kļuvuši izpildāmi pirms 2006. gada 15. decembra.

[..]

3. Akreditācijas procedūras, kas jau ir uzsāktas saskaņā ar šo likumu, [*Umweltbundesamt*] [Federālā vides aģentūra] pabeidz, piemērojot tiesību normas, kas bija spēkā līdz 2010. gada 28. februārim.

4. 1. panta 1. punkta pirmā teikuma pirmajā daļā minētās lēmumu pieņemšanas procedūras, 1. panta 1. punkta pirmā teikuma otrajā daļā minētās atļauju izdošanas procedūras un 2. pantā minētās tiesu procedūras, kas bija izskatīšanā 2011. gada 12. maijā vai kas tika uzsāktas pēc šā datuma un vēl nebija kļuvušas izpildāmas 2013. gada 29. janvārī, tiek pabeigtas saskaņā ar šā likuma noteikumiem redakcijā, kas ir spēkā no 2013. gada 29. janvāra. Kā izņēmums no pirmā teikuma 4. panta 1. punkts ir piemērojams vienīgi tiesu procedūrām, kuras uzsāktas, sākot no 2013. gada 29. janvāra."

III – **Pirmstiesas procedūra un tiesvedība tiesā**

23. 2006. gada 18. decembrī Komisija saņēma sūdzību par nepareizu Direktīvas 85/337 10.a panta (tagad – Direktīvas 2011/92 11. pants) un Direktīvas 96/61 15.a panta (tagad – Direktīvas 2010/75 25. pants) transponēšanu ar *UmwRG* 2. pantu.

24. Pēc šīs sūdzības saņemšanas 2012. gada 1. oktobrī Komisija nosūtīja Vācijas Federatīvajai Republikai brīdinājuma vēstuli par tai Direktīvas 2011/92 11. pantā un Direktīvas 2010/75 25. pantā noteikto pienākumu pārkāpumu. Uz brīdinājuma vēstuli Vācijas Federatīvā Republika atbildēja 2012. gada 30. novembrī. 2013. gada 26. aprīlī Komisija nosūtīja Vācijas Federatīvajai Republikai argumentētu atzinumu, uz kuru pēdējā minētā atbildēja 2013. gada 10. jūlijā.

25. 2014. gada 21. martā Komisija cēla šo prasību.

26. Ar savu prasības pieteikumu Komisija lūdz Tiesu atzīt, ka:

— uzskatot, ka Direktīvas 2011/92 un Direktīvas 2010/75 normas principā nav subjektīvo tiesību avots, un tādējādi lielā mērā izslēdzot to īstenošanu indivīdiem (*VwGO* 113. panta 1. punkta pirmais teikums);

— lēmumu atcelšanu procesuālo noteikumu pārkāpumu dēļ ierobežojot vienīgi ar gadījumiem, kad nav veikts nepieciešamais ietekmes uz vidi novērtējums vai nav veikts nepieciešamais sākotnējais izvērtējums (*UmwRG* 4. panta 1. punkts), un gadījumā, kad pieteicējs pierāda procesuālo noteikumu pārkāpuma un lēmuma rezultāta cēlonisko sakaru (*VwVfG* 46. pants) un kad ir skarts pieteicēja tiesiskais stāvoklis;

— tiesības iesniegt pieteikumu un pārbaudes tiesā apjomu ierobežojot ar iebildumiem, kas tikuši izvirzīti jau tiem paredzētajā termiņā administratīvajā procesā, kā rezultātā pieņemts lēmums (*UmwRG* 2. panta 3. punkts un *VwVfG* 73. panta 4. punkts);

— tiesvedībās, kas uzsāktas pēc 2005. gada 25. jūnija un pabeigtas pirms 2011. gada 12. maija, vides aizsardzības apvienību tiesības iesniegt pieteikumu ierobežojot ar tiesību normām, kurās paredzētas tiesības privātpersonām (*UmwRG* 2. panta 1. punkts, lasot kopā ar tā 5. panta 4. punktu);

— tiesvedībās, kas uzsāktas pēc 2005. gada 25. jūnija un pabeigtas pirms 2011. gada 12. maija, vides aizsardzības apvienību iesniegtu pieteikumu pārbaudes tiesā apjomu ierobežojot ar tiesību normām, kurās paredzētas tiesības privātpersonām (*UmwRG* agrākās redakcijas 2. panta 1. punkts, lasot kopā ar tā 5. panta 4. punktu), un

— pirms 2005. gada 25. jūnija uzsāktos administratīvajos procesos nepiemērojot *UmwRG* (*UmwRG* 5. panta 4. punkts),

Vācijas Federatīvā Republika nav izpildījusi Direktīvas 2011/92 11. pantā un Direktīvas 2010/75 25. pantā paredzētos pienākumus.

27. Vācijas Federatīvā Republika lūdz Tiesu noraidīt Komisijas prasību un piespriest tai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

28. Ar Tiesas priekšsēdētāja 2014. gada 13. augusta rīkojumu Austrijas Republikai tika atļauts iestāties lietā Vācijas Federatīvās Republikas prasījumu atbalstam. Tā lūdz Tiesu noraidīt prasību un piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

29. Tiesas sēdē 2015. gada 12. martā Komisija un Vācijas Federatīvā Republika sniedza savus mutvārdu apsvērumus.

IV – **Par prasību**

A – *Par pirmo iebildumu saistībā ar* VwGO *113. panta 1. punkta pirmajā teikumā noteikto ierobežojumu pārbaudei tiesā*

1) Lietas dalībnieku argumentācija

30. Komisija apgalvo, ka, ciktāl *VwGO* 113. panta 1. punkta pirmais teikums ierobežo pārbaudi tiesā ar lēmumiem ar tādiem noteikumiem, kas piešķir tiesības indivīdiem, šī tiesību norma neatbilst Direktīvas 2011/92 11. pantam un Direktīvas 2010/75 25. pantam. Tā norāda, ka sprieduma *Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland, Landesverband Nordrhein-Westfalen* (C-115/09, EU:C:2011:289) 37. punktā un sprieduma *Gemeinde Altrip* u.c. (C-72/12, EU:C:2013:712) 48. punktā Tiesa ir norādījusi, ka skartā sabiedrība principā ir tiesīga norādīt uz jebkādiem procesuālo noteikumu pārkāpumiem. Komisija uzskata, ka konkrētais ierobežojums, tāpat kā citi šajā prasībā norādītie ierobežojumi, ir pretēji mērķim garantēt plašu tiesas aizsardzību atbilstoši Orhūsas konvencijas 9. panta 2. un 3. punktam.

31. Vācijas Federatīvā Republika apgalvo, ka spriedumā *Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland, Landesverband Nordrhein-Westfalen* (C-115/09, EU:C:2011:289, 45. punkts) Tiesa ir konstatējusi, ka valsts likumdevējam bija pamats ierobežot tiesības, uz kuru pārkāpumu privātpersona bija tiesīga norādīt pieteikumā tiesai par lēmumu, darbībām vai bezdarbību, uz kuriem attiecas Direktīvas 2011/92 11. pants. Šajā sakarā tā norāda, ka atbilstoši *VwGO* 42. panta 2. punktam, lai pieteikums par tiesību akta atcelšanu vai rīkojuma izdošanu būtu pieņemams, pieteicējam kā privātpersonai ir jāpamato "savu tiesību" aizskārums, kas noticis ar konkrēto administratīvo aktu vai ar atteikumu šādu aktu izdot, un ka Vācijas tiesību sistēmā privātpersonām netiek atzītas vispārējas tiesības apstrīdēt tiesā likuma izpildi.

32. Vācijas Federatīvā Republika uzskata, ka, tā kā pārbaudes raksturs un apjoms ir jānosaka valsts tiesām, tos neregulē Direktīvas 2011/92 11. pants un Direktīvas 2010/75 25. pants. Tā arī norāda, ka Tiesa vēl nav detalizēti lēmusi par šiem jautājumiem, un apgalvo, ka tieslietu jomā dalībvalstīm ir rīcības brīvība. Pēc Vācijas Federatīvās Republikas ieskata, Direktīvas 2011/92 11. pantā un Direktīvas 2010/75 25. pantā nav ietvertas precīzas prasības attiecībā uz tiesiskās aizsardzības kontroles apjomu un tajos vienīgi noteikts pienākums paredzēt prasību, ar kuru varētu apstrīdēt ikviena lēmuma, darbības vai bezdarbības tiesiskumu gan pēc būtības, gan no procesuālā viedokļa.

33. Pēc Vācijas Federatīvās Republikas ieskata, tāda tiesību norma kā *VwGO* 113. panta 1. punkts, kurā lēmuma par atļaujas izdošanu atcelšana ir padarīta atkarīga no pieteicēja kā privātpersonas subjektīvo publisko tiesību pārkāpuma, nerada pretrunas, vērtējot pieteikuma pieņemamību un tā pamatotību. Tā norāda, ka situācijā – kā tas ir *VwGO* 42. panta 2. punkta gadījumā –, kad pieteikuma pieņemamība ir atkarīga no iespējas pierādīt savu tiesību aizskārumu, tajā ir saskatāms zināms novērtējums, saskaņā ar kuru privātpersonu iesniegtu pieteikumu gadījumā tikai šādi tiesību aizskārumi var novest pie pieteicējam vēlamajām tiesiskajām sekām – proti, atļaujas atcelšanas.

34. Austrijas Republika uzskata, ka saskaņā ar Direktīvas 2011/92 11. pantu dalībvalstis var noteikt, ka pieteikumi tiesu instancēs tiek pakārtoti vai nu pietiekamai interesei celt prasību, vai pienākumam pamatot tiesību aizskārumu, ja šāds nosacījums ir paredzēts dalībvalsts administratīvi procesuālajās tiesībās. Tā norāda, ka kritēriju izvirzīšana gan attiecībā uz nepieciešamo interesi iesniegt pieteikumu tiesā, gan "tiesību aizskārumu" ir valsts tiesību ziņā. Austrijas Republika uzsver, ka Direktīvas 2011/92 11. pantā nekādi nav paredzēts, ka tiesības iesniegt pieteikumu būtu jāpiešķir visiem skartās sabiedrības locekļiem, kuri var norādīt uz juridisku interesi. Šajā ziņā Direktīvas 2011/92 11. panta ietvaros dalībvalstīm esot plaša rīcības brīvība, kas atļaujot arī ierobežot vienīgi privātpersonu subjektīvās publiskās tiesības [9] vērsties tiesā.

2) Vērtējums

a) Par konkrētā iebilduma pieņemamību

35. Atbilstoši Eiropas Savienības Tiesas statūtu 21. panta pirmajai daļai un tās reglamenta 38. panta 1. punkta c) apakšpunktam Komisijai ikvienā saskaņā ar LESD 258. pantu iesniegtā prasības pieteikumā ir jānorāda konkrētie iebildumi, par kuriem Tiesai tiek lūgts lemt, kā arī vismaz kopsavilkumā jāizklāsta tiesiskie un faktiskie apstākļi, ar kuriem šie iebildumi ir pamatoti. No iepriekš teiktā izriet, ka Komisijas prasībā ir jābūt loģiskā secībā un detalizēti izklāstītiem iemesliem, kas tai ir radījuši pārliecību, ka attiecīgā dalībvalsts nav izpildījusi kādu no Līgumos paredzētajiem pienākumiem [10].

36. Gan no Komisijas argumentiem, gan no tās prasījuma šā iebilduma ietvaros izriet, ka šis pēdējais attiecas tieši uz *VwGO* 113. panta 1. punkta pirmā teikuma neatbilstību Direktīvas 2011/92 11. pantam un Direktīvas 2010/75 25. pantam. Lai arī Komisijas prasījums šā iebilduma ietvaros ir formulēts ne sevišķi veiksmīgi, tomēr no prasības pieteikuma nešaubīgi izriet, ka Komisija apgalvo, ka saskaņā ar *VwGO* 113. panta 1. punkta pirmo teikumu tiesas pārbaude pār administratīvajiem aktiem ir ierobežota tiktāl, ka prettiesisku aktu administratīvā tiesa atceļ vienīgi tad, ja tas aizskar pieteicēja tiesības, un ka ar šo ierobežojumu tiek pārkāpti Direktīvas 2011/92 11. pants un Direktīvas 2010/75 25. pants.

37. Turklāt gan Vācijas Federatīvās Republikas iebildumu rakstā, gan Austrijas Republikas iestāšanās rakstā ir norādīti skaidri un precīzi apsvērumi par šo juridisko jautājumu. Turklāt tiesas sēdē Vācijas Federatīvā Republika stingri uzsvēra faktu, ka konkrētais, ar *VwGO* 113. panta 1. punkta pirmo teikumu noteiktais ierobežojums ir viens no Vācijas administratīvo tiesību stūrakmeņiem un ka tas nav pretrunā Direktīvas 2011/92 11. pantam un Direktīvas 2010/75 25. pantam, kas apstiprina, ka tā ir lieliski sapratusi iebilduma tvērumu.

38. Tomēr jānorāda, ka gan Komisija, gan Vācijas Federatīvā Republika šā iebilduma ietvaros ir sniegušas apsvērumus arī par *UmwRG* 4. panta 1. un 3. punktu.

39. No Vācijas Federatīvās Republikas apsvērumiem izriet, ka saskaņā ar šīm tiesību normām vajadzīgā ietekmes uz vidi novērtējuma vai sākotnējā izvērtējuma katrā atsevišķā gadījumā par nepieciešamību veikt šādu novērtējumu neveikšana ir uzskatāma par pārkāpumu, kas tieši noved pie konkrētā lēmuma atcelšanas, pat tajos gadījumos, kad pieteikumu tiesā iesniegusi privātpersona. Tātad šīs tiesību normas savā ziņā ir *lex specialis* attiecībā pret *VwGO* 113. panta 1. punkta pirmo teikumu un *VwVfG* 46. pantu,

9 — Šeit – subjektīvās tiesības, kas privātpersonām piešķirtas ar publisko tiesību normām.

10 — Spriedums Komisija/Nīderlande (C-508/10, EU:C:2012:243, 35. un 36. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).

ciktāl tajās nav paredzēta ne tiesību akta atcelšanas iespēja konkrētos gadījumos, ne privātpersonas subjektīvo publisko tiesību pārkāpuma pierādīšana, ne cēloņsakarība starp procesuālo kļūdu un apstrīdētā lēmuma saturu. Tātad ar tām tiek mīkstinātas *VwGO* 113. panta 1. punkta pirmā teikuma un *VwVfG* 46. panta prasības.

40. Turpretim Komisija savā prasības pieteikumā un mutvārdu paskaidrojumos tiesas sēdē apgalvo, ka Vācijā judikatūra neesot piemērojama vai neaptverot *UmwRG* 4. panta 1. un 3. punktu tā, kā to ir norādījusi Vācijas Federatīvā Republika.

41. Ievērojot minēto, Komisijas prasījums šā iebilduma ietvaros attiecas vienīgi uz *VwGO* 113. panta 1. punkta pirmo teikumu. Tāpēc es secinu, ka konkrētais iebildums attiecas vienīgi uz *VwGO* 113. panta 1. punkta pirmā teikuma, bet ne uz *UmwRG* 4. panta 1. un 3. punkta tvērumu. Līdz ar to, ciktāl ar pirmo iebildumu Vācijas Federatīvajai Republikai tiek pārmests, ka ar judikatūru par *UmwRG* 4. panta 1. un 3. punktu tā ir pārkāpusi Direktīvas 2011/92 11. pantu un Direktīvas 2010/75 25. pantu, pirmais iebildums nav pieņemams.

42. Tātad savus secinājumus par pirmo iebildumu es sniegšu tikai saistībā ar *VwGO* 113. panta 1. punkta pirmo teikumu. Savukārt otrais iebildums attieksies tieši uz *UmwRG* 4. panta 1. punkta atbilstību Savienības tiesībām.

b) Par būtību

i) Ievada apsvērumi

43. Jāuzsver, ka konkrētais pamats attiecas uz pieteikumiem, ko iesniedz fiziskas un juridiskas personas (turpmāk tekstā – "privātpersonas"), kuras nav nevalstiskas vides aizsardzības organizācijas, kurām atbilstoši Direktīvas 2011/92 11. pantam un Direktīvas 2010/75 25. pantam ir privileģēta iespēja vērsties tiesā [11].

44. Direktīvas 2011/92 11. panta 1. punktā un Direktīvas 2010/75 25. panta 1. punktā ir noteikts, ka ir jāparedz iespēja Direktīvā 2011/92 par sabiedrības līdzdalību vai Direktīvas 2010/75 24. pantā [12] norādītos lēmumus, darbības vai bezdarbību pārskatīt tiesā vai citā ar likumu izveidotā neatkarīgā un objektīvā struktūrā, lai apstrīdētu tos "pēc būtības vai to procesuālo likumību".

45. Tā kā šajā jomā nav Savienības tiesiskā regulējuma, katrai dalībvalstij savā tiesību sistēmā ir jānosaka procesuālie noteikumi attiecībā uz prasībām, kas paredzētas, lai aizsargātu tiesības, kuras personām ir noteiktas Savienības tiesībās, un atbilstoši līdzvērtības principam šie noteikumi nedrīkst būt nelabvēlīgāki par noteikumiem, kas attiecas uz līdzīgām prasībām, kam ir iekšējs raksturs, ne arī atbilstoši efektivitātes principam padarīt praktiski neiespējamu vai pārmērīgi apgrūtināt to tiesību izmantošanu, kuras piešķirtas Savienības tiesību sistēmas ietvaros [13].

11 — Sprieduma *Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland, Landesverband Nordrhein-Westfalen* (C-115/09, EU:C:2011:289) 45. punktā Tiesa pamatoti ir norādījusi, ka, "kaut arī valsts likumdevējs tiesības – kuru pārkāpuma gadījumā indivīds var celt prasību tiesā par Direktīvas 85/337 10.a pantā paredzētajiem lēmumiem, darbību vai bezdarbību – var ierobežot ar subjektīvām publiskām tiesībām, šāds ierobežojums nevar tikt piemērots attiecībā uz vides aizsardzības asociācijām, nepārkāpjot Direktīvas 85/337 10.a panta trešās daļas pēdējā teikumā paredzētos mērķus".

12 — Ar nosaukumu "Pieeja informācijai un sabiedrības iesaistīšanās atļauju piešķiršanas procedūrā".

13 — Skat. spriedumus *Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland, Landesverband Nordrhein-Westfalen* (C-115/09, EU:C:2011:289, 43. punkts) un *Gemeinde Altrip* u.c. (C-72/12, EU:C:2013:712, 28. punkts). Šajā prasībā Komisija neapgalvo, ka konkrētā tiesību norma neatbilst līdzvērtības principam. Tātad aplūkojamais iebildums attiecas uz efektivitātes principu. Jānorāda, ka abi minētie spriedumi attiecas uz Direktīvas 85/337 10.a pantu. Tomēr jāatgādina, ka pēc to iedarbības Direktīvas 2011/92 11. pants un Direktīvas 2010/75 25. pants atbilst Direktīvas 85/337 10.a pantam. Tādējādi judikatūra par šo pantu *mutatis mutandis* ir piemērojama arī attiecībā uz izskatāmajā prasībā aplūkojamajām tiesību normām. Skat. šo secinājumu 10. punktu.

46. Svarīgi piebilst, ka konkrētās Savienības tiesību normas ir jāinterpretē atbilstoši Orhūsas konvencijas mērķiem, kurā vides kvalitātes saglabāšana, aizsardzība un uzlabošana, kā arī cilvēku veselības aizsardzība ir uzticēta sabiedrības locekļiem, kuriem ir pietiekama interese celt prasību vai kuri var pamatot savu tiesību aizskārumu [14].

47. Ir acīmredzams, ka konkrēto Savienības tiesību normu mērķis ir nodrošināt skartajai sabiedrībai plašu iespēju vērsties tiesā. Tas ir šo tiesību normu vadmotīvs un tātad arī nozīmīgs interpretācijas avots. Es, tāpat kā ģenerāladvokāte E. Šarpstone [*E. Sharpston*] secinājumos lietā *Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland, Landesverband Nordrhein-Westfalen* (C-115/09, EU:C:2011:289, 70. punkts), uzskatu, ka "saskaņā ar šo mērķi ["nodrošināt plašu iespēju vērsties tiesā"] tiek noteiktas robežas, kuru ietvaros var tikt īstenota dalībvalsts likumdevēja rīcības brīvība".

ii) Privātpersonu iesniegtu pieteikumu pieņemamības ierobežošana saskaņā ar Direktīvas 2011/92 11. panta 1. punktu un Direktīvas 2010/75 25. panta 1. punktu

48. Direktīvas 2011/92 11. panta 1. punktā un Direktīvas 2010/75 25. panta 1. punktā ir skaidri paredzēta dalībvalstu iespēja regulēt un tātad arī ierobežot pieteikumu pieņemamību no privātpersonām [15], ar nosacījumu, ka šādai ierobežošanai jāatbilst mērķim nodrošināt skartajai sabiedrībai plašas iespējas vērsties tiesā. Šajā nolūkā šīs tiesību normas atļauj dalībvalstīm izvēlēties starp divu veidu kritērijiem privātpersonu iesniegtu pieteikumu pieņemamības ierobežošanai.

49. Sava sprieduma *Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland, Landesverband Nordrhein-Westfalen* (C-115/09, EU:C:2011:289) 38. punktā Tiesa pamatoti ir norādījusi, ka "attiecībā uz prasību pieņemamības nosacījumiem [šajās tiesību normās] ir paredzētas divas iespējas: prasība var būt pieņemama tad, ja ir "pietiekam[a] [interese celt prasību]" vai ja prasītājs apgalvo, ka "[ir aizskartas viņa tiesības]", atbilstoši tam, kurš no nosacījumiem ir paredzēts valsts tiesību aktā" [16]. Tātad Direktīvas 2011/92 11. pantā un Direktīvas 2010/75 25. pantā paredzētie nosacījumi privātpersonu iesniegtu pieteikumu pieņemamībai nepieļauj privātpersonām iesniegt *actio popularis*, lai apstrīdētu šajās direktīvās paredzēto administratīvo lēmumu tiesiskumu [17].

iii) Pieteikuma izvērtēšana pēc būtības

50. Norādāms, ka, lai arī Direktīvas 2011/92 11. panta 1. punktā un Direktīvas 2010/75 25. panta 1. punktā ir paredzēts, ka dalībvalstis var izvirzīt nosacījumus pieteikumu pieņemamībai, šajās pašās tiesību normās ir paredzēts arī, ka šajos pantos minētos lēmumus, darbības vai bezdarbību ir jāvar pārskatīt tiesā, lai apstrīdētu tos pēc būtības vai to procesuālo likumību.

51. Turklāt no pastāvīgās judikatūras izriet, ka Direktīvas 2011/92 11. panta 1. punkts un Direktīvas 2010/75 25. panta 1. punkts nekādi neierobežo tos pamatus, kas var tikt norādīti šādas prasības pamatojumam [18].

14 — Skat. spriedumus *Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland, Landesverband Nordrhein-Westfalen* (C-115/09, EU:C:2011:289, 41. punkts) un *Gemeinde Altrip* u.c. (C-72/12, EU:C:2013:712, 45. punkts).

15 — Direktīvas 2011/92 11. panta 3. punktā un Direktīvas 2010/75 25. panta 3. punktā *a contrario* ir paredzēts, ka par pietiekamu tiek uzskatīta atsevišķu nevalstisku organizāciju interese iesniegt pieteikumu. Skat. šo secinājumu 11. zemsvītras piezīmi.

16 — Direktīvas 2011/92 11. pants un Direktīvas 2010/75 25. pants atstāj dalībvalstīm visai ievērojamu rīcības brīvību noteikt, kas ir uzskatāms par tiesību aizskārumu (šajā ziņā skat. spriedumus *Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland, Landesverband Nordrhein-Westfalen* (C-115/09, EU:C:2011:289, 55. punkts) un *Gemeinde Altrip* u.c. (C-72/12, EU:C:2013:712, 50. punkts)).

17 — Skat. ģenerāladvokātes E. Šarpstones [*E. Sharpston*] secinājumus lietā *Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland, Landesverband Nordrhein-Westfalen* (C-115/09, EU:C:2011:289), kuru 42. punktā viņa secina, ka "Orhūsas konvencijā *actio popularis* nosacījums ir ietverts 9. panta 3. punktā, kas vēl nav transponēts ES tiesībās [..]. Līdz ar to ES tiesībās vēl nav paredzēts pienākums dalībvalstīm atļaut *actio popularis*".

18 — Skat. spriedumus *Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland, Landesverband Nordrhein-Westfalen* (C-115/09, EU:C:2011:289, 37. punkts) un *Gemeinde Altrip* u.c. (C-72/12, EU:C:2013:712, 36. punkts).

iv) Vācijas tiesībās balstītais kritērijs par pieteicēja subjektīvo publisko tiesību pārkāpumu kā pamatu tiesībām uz prettiesiska akta atcelšanu

– *VwGO* 42. panta 2. punkts un 113. panta 1. punkta pirmais teikums

52. Ir skaidrs, ka atbilstoši *VwGO* 42. panta 2. punktam un 113. panta 1. punkta pirmajam teikumam Vācijas administratīvās tiesības vienlaikus ierobežo privātpersonu iesniegtu pieteikumu pieņemamību un viņu tiesības uz tiesību akta atcelšanu.

53. Proti, privātpersonu iesniegtu pieteikumu pieņemamība *VwGO* 42. panta 2. punktā ir padarīta atkarīga no nosacījuma, ka pieteicējam ir jāpamato, ka ar konkrēto administratīvo aktu vai atteikumu šādu aktu izdot ir aizskartas viņa tiesības. Šis ierobežojums, manuprāt, ir tieši paredzēts Direktīvas 2011/92 11. pantā un Direktīvas 2010/75 25. pantā, Vācijas Federatīvajai Republikai skaidri izvēloties otro pieņemamības nosacījumu, kuram dalībvalstis ir tiesīgas pakļaut pieteikumus, pamatojoties uz šiem pantiem.

54. Turpretim *VwGO* 113. panta 1. punkta pirmais teikums, kas ir vienīgā ar konkrēto iebildumu aptvertā tiesību norma [19], attiecas uz privātpersonas iesniegtu pieteikumu tiesā pēc būtības. Šajā tiesību normā ir paredzēts, ka prettiesisku administratīvo aktu administratīvā tiesa atceļ vienīgi tad, ja ar to ir pārkāptas kādas pieteicēja subjektīvās tiesības. Vācijas Federatīvā Republika pat apgalvo, ka akta tiesiskuma kontrole notiek pirms analīzes par to, vai ar konstatētajām nelikumībām ir aizskartas pieteicēja tiesības. Tā piebilst, ka akts tiek atcelts vienīgi tad, ja šīs nelikumības aizskar pieteicēja tiesības [20]. 2015. gada 12. marta tiesas sēdē Vācijas Federatīvā Republika precizēja savus mutvārdu paskaidrojumus, paskaidrojot, ka atsevišķos gadījumos Vācijas tiesas rīkojas juridiski pragmatiski un nevērtē konkrētā administratīvā akta tiesiskumu, ja subjektīvās tiesības nav aizskartas.

55. No minētā izriet, ka atbilstoši *VwGO* 113. panta 1. punkta pirmajam teikumam administratīvā akta atcelšanai ir nepieciešams, lai tiesas konstatētās nelikumības vismaz "sakristu" ar pieteicēja subjektīvo tiesību aizskārumu [21], arī tad, ja pieteicēja pieteikums ir pieņemams saskaņā ar *VwGO* 42. panta 2. punktu.

– Direktīvas 2011/92 11. panta un Direktīvas 2010/75 25. panta pārkāpums

56. No Direktīvas 2011/92 11. panta 1. punkta un Direktīvas 2010/75 25. panta 1. punkta skaidri izriet, ka nosacījums par to, ka pieteicējam jāpamato "tiesību aizskārums", attiecas uz pieteikuma pieņemamību, nevis uz pieteikumu pēc būtības.

57. Proti, jāatgādina, ka Direktīvas 2011/92 11. panta 1. punktā un Direktīvas 2010/75 25. panta 1. punktā nekādi nav ierobežoti pamati, kas var tikt norādīti pēc būtības tāda pieteikuma pamatojumam, kurš tiek iesniegts saskaņā ar šīm tiesību normām. Taču tā paredzētā tiesību uz akta atcelšanu ierobežojuma rezultātā, kas paredzēts *VwGO* 113. panta 1. punkta pirmajā teikumā, tiek ierobežoti pamati, kurus privātpersonas var lietderīgi norādīt pēc būtības savu pieteikumu pamatojumam.

19 — Skat. šo secinājumu 38.–41. punktu.

20 — Pēc Vācijas Federatīvās Republikas ieskata, "saskaņā ar *VwGO* 113. panta 1. punkta pirmo teikumu, ja administratīvais akts ir prettiesisks *un tādējādi ir aizskartas pieteicēja tiesības*, tiesa administratīvo aktu un varbūtējo lēmumu par iebildumiem atceļ [..]. Šajā tiesību normā ir noteikts brīdis, ar kuru tiesai administratīvais akts ir jāatceļ administratīvā procesa ietvaros. Tālāk pārbaude tiesā notiek divos posmos. Pirmajā posmā tiesa detalizēti izvērtē, vai administratīvais akts ir prettiesisks, t.i., vai tā izdošanā ir pieļautas kādas kļūdas tiesību piemērošanā. Otrajā posmā tiesa izvērtē, vai "tādējādi", t.i., konstatēto kļūdu dēļ, pieteicējs ir aizskarts "savās" tiesībās". Mans izcēlums. Skat. Vācijas Federatīvās Republikas iebildumu raksta 40. punktu.

21 — Lietā *Gemeinde Altrip* u.c. (C-72/12, EU:C:2013:712) iesniedzējtiesa (*Bundesverwaltungsgericht* [Federālā Administratīvā tiesa], Vācija) bija vērsusies Tiesā saistībā ar šīs "sakritības" jeb "paralēlisma" prasības likumīgumu Savienības tiesībās. Tiesa neatbildēja uz šo jautājumu, secinot, ka "pati iesniedzējtiesa nav iesniegusi nevienu precizējumu par šiem to veidojošajiem elementiem un ka neviens no iesniedzējtiesas lēmuma pamatojumiem neļauj Tiesai noteikt, vai šā kritērija pārbaude var būt noderīga strīda pamatlietā risinājumam" (skat. 55. punktu).

58. Proti, ierobežojot privātpersonu tiesības panākt akta atcelšanu gadījumā, kad šo aktu (vispirms vai vienlaikus) Vācijas administratīvā tiesa atzīst par prettiesisku, *VwGO* 113. panta 1. punkta pirmais teikums ne vien ietver pieņemamības nosacījumu, bet arī rada papildu šķērsli iespējai vērsties tiesā, kas Direktīvas 2011/92 11. pantā un Direktīvas 2010/75 25. pantā nekādi nav paredzēts un ievērojami vājina šo divu tiesību normu mērķi un efektivitāti, mazinot pārbaudes tiesā apjomu un lietderīgumu.

59. Šajā ziņā norādāms, ka 2015. gada 12. marta tiesas sēdē, kad Tiesa uzdeva jautājumu par to, kāds labums privātpersonai ir no tā, ka akts vienīgi tiek atzīts par prettiesisku, Vācijas Federatīvā Republika atzina, ka, lai arī attiecīgā gadījumā prettiesisko aktu Vācijas iestādes varētu atcelt, tām nebūtu pienākuma to darīt.

60. Lai arī katrai prettiesiskuma izpausmei [22] – lai cik niecīga tā nebūtu – obligāti nav jāizraisa akta atcelšana, tam, ka Vācijas administratīvā tiesa vienīgi atzīst aktu par prettiesisku, nav tāds pats juridiskais spēks kā šā akta atcelšanai.

61. Turklāt, ierobežojot privātpersonu tiesības panākt par prettiesisku atzīta akta atcelšanu, tiek apgrūtināta vides aizsardzība, jo no Direktīvas 2010/75 preambulas 27. apsvēruma skaidri izriet, ka skartajai sabiedrībai ir "jānodrošina tiesas pieejamība [iespēja vērsties tiesā], lai palīdzētu aizsargāt personu tiesības dzīvot veselībai un labklājībai piemērotā vidē" [23].

62. Tāpēc es uzskatu, ka pirmais iebildums ir pamatots.

63. No minētā izriet, ka Vācijas Federatīvā Republika, ar *VwGO* 113. panta 1. punkta pirmo teikumu ierobežojot privātpersonu tiesības panākt akta atcelšanu gadījumā, kad šis akts ir prettiesisks vai kad Vācijas administratīvā tiesa to ir atzinusi par tādu, nav izpildījusi Direktīvas 2011/92 11. pantā un Direktīvas 2010/75 25. pantā paredzētos pienākumus.

B – *Par otro iebildumu saistībā ar tiesībām panākt akta atcelšanu vienīgi gadījumos, kad nav veikts ietekmes uz vidi novērtējums, un šo tiesību ierobežošana gadījumos, kad veiktais ietekmes uz vidi novērtējums ir prettiesisks (*UmwRG *4. panta 1. punkts), kā arī vienlaicīga prasība pēc cēloņsakarības starp procesuālo noteikumu pārkāpumu un lēmuma rezultātu un pēc ietekmes uz pieteicēja materiāltiesisko stāvokli (*VwVfG *46. pants un* VwGO *113. panta 1. punkta pirmais teikums)*

64. Šim iebildumam tātad ir divas daļas. Pirmā attiecas uz *UmwRG* 4. panta 1. punkta atbilstību Direktīvas 2011/92 11. pantam un Direktīvas 2010/75 25. pantam, bet otrā – uz *VwVfG* 46. panta un *VwGO* 113. panta 1. punkta pirmā teikuma atbilstību tiem pašiem pantiem.

22 — Gan procesuāla, gan materiāla rakstura.

23 — Šajā sakarā es pievienojos ģenerāladvokāta P. Krusa Viljalona [*P. Cruz Villalón*] secinājumiem lietā *Gemeinde Altrip* u.c. (C-72/12, EU:C:2013:422, 92.–101. punkts), kuros viņš secina, ka attiecībā uz pamatotību pati prasība privātpersonai norādīt uz subjektīvajām tiesībām neatbilst efektivitātes principam un ar to netiek transponētas konkrētās Savienības tiesību normas.

1) Par pirmo daļu – tiesībām panākt akta atcelšanu vienīgi gadījumos, kad nav veikts ietekmes uz vidi novērtējums, un šo tiesību ierobežošana gadījumos, kad veiktais ietekmes uz vidi novērtējums ir prettiesisks (*UmwRG* 4. panta 1. punkts)

a) Lietas dalībnieku argumenti

65. Komisija apgalvo, ka saskaņā ar *UmwRG* 4. panta 1. punktu bez *VwGO* 113. panta 1. punkta pirmajā teikumā paredzētajām papildu prasībām lēmums par atļaujas izdošanu var tikt atcelts vienīgi tad, ja nav veikts ietekmes uz vidi novērtējums. Turpretim, ja šāds novērtējums ir veikts, bet tas neatbilst Direktīvas 2011/92 prasībām, saskaņā ar šo valsts tiesību normu to neesot iespējams apstrīdēt. Komisija uzskata, ka tādējādi *UmwRG* 4. panta 1. punkts neatbilst Direktīvas 2011/92 11. pantam.

66. Pēc Komisijas ieskata, no Tiesas judikatūras izriet, ka direktīvu transponējošai normai ir jābūt pietiekami precīzai un skaidrai, it īpaši, paredzot tiesības privātpersonām, lai labuma guvēji zinātu visas savas tiesības un lai attiecīgā gadījumā tiem būtu iespēja atsaukties uz tām valsts tiesās [24]. Komisija apgalvo, ka Vācijas gadījumā tas tā nav un ka saskaņā ar lojālas sadarbības pienākumu Vācijas Federatīvajai Republikai ir jāveic atbilstoši pasākumi, lai to nodrošinātu.

67. Vācijas Federatīvā Republika norāda, ka *UmwRG* 4. panta 1. un 3. punktā ir regulēti tikai tie gadījumi, kad ietekmes uz vidi novērtējums vai sākotnējais izvērtējums par ietekmi uz vidi vispār nav veikts, kā arī gadījumi, kad ietekmes uz vidi novērtējuma sākotnējais izvērtējums neatbilst *UVPG* 3.a panta ceturtā teikuma prasībām.

68. Pēc Vācijas Federatīvās Republikas ieskata, par visiem citiem procesuālo noteikumu pārkāpumiem, tajā skaitā par pārkāpumiem, veicot ietekmes uz vidi novērtējumu, iespēja vērsties tiesā un tiesības uz administratīvā akta atcelšanu pastāv, piemērojot *VwGO* 113. panta 1. punkta pirmo teikumu. Tā piebilst, ka tiesību uz atcelšanu nav tikai izņēmuma gadījumos, kad izpildās *VwVfG* 46. panta nosacījumi.

b) Vērtējums

69. Kaut arī apskatāmā iebilduma pirmās daļas kopaina, kāda tā izriet no prasības pieteikumā ietvertajiem prasījumiem, faktiski attiecas uz abām Savienības tiesību normām, tomēr jākonstatē, ka šīs iebilduma daļas pamatojums attiecas tikai uz Direktīvas 2011/92 11. pantu. Turklāt *UmwRG* 4. panta 1. punkts aptver vienīgi ietekmes uz vidi novērtējuma vai sākotnēja izvērtējuma katrā atsevišķā gadījumā par nepieciešamību veikt ietekmes uz vidi novērtējumu neveikšanu, kas ir Direktīvas 2011/92 regulējuma priekšmets. Jāpiebilst arī, ka pati Komisija, izvaicāta par to tiesas sēdē, nevarēja izskaidrot nozīmi, kāda saistībā ar apskatāmā iebilduma pirmo daļu ir Direktīvas 2010/75 25. pantam. Šādos apstākļos es uzskatu, ka šis iebildums ir jāsaprot kā saistāms tikai un vienīgi ar Direktīvas 2011/92 11. pantu.

70. Šī otrā iebilduma pirmā daļa ir par veidu, kādā Direktīvas 2011/92 11. pants ir ticis transponēts Vācijas tiesībās. Tā attiecas uz faktu, ka *UmwRG* 4. panta 1. punkts ir ierobežots ar gadījumiem, kad ietekmes uz vidi novērtējums vai ietekmes uz vidi novērtējuma sākotnējais izvērtējums nav veikts.

24 — Spriedums Komisija/Apvienotā Karaliste (C-530/11, EU:C:2014:67, 34. punkts un tajā minētā judikatūra).

71. Savā valsts tiesību izklāstā Vācijas Federatīvā Republika ir norādījusi, ka "[*UmwRG*] ir ietvertas normas, kas *attiecas uz* Direktīvas [2011/92] 11. panta, kā arī Direktīvas [2010/75] 25. panta *transponēšanu*" [25]. Tā arī norāda, ka "*UmwRG* 4. pantā ir regulētas veicamā ietekmes uz vidi novērtējuma (IVN) vai sākotnējā izvērtējuma katrā atsevišķā gadījumā par nepieciešamību veikt ietekmes uz vidi novērtējumu neveikšanas tiesiskās sekas. Saskaņā ar 4. panta 1. un 3. punktu tāds procesuālo noteikumu pārkāpums noved pie lēmuma atcelšanas. Likumā nav ietvertas normas attiecībā uz citiem procesuālo noteikumu pārkāpumiem, piemēram, nepareizu ietekmes uz vidi novērtējuma veikšanu; šie procesuālo noteikumu pārkāpumi ir jāvērtē atbilstoši [*VwVfG*] 46. pantam" [26].

72. Ar savu otro jautājumu lietā, kurā tika pasludināts spriedums *Gemeinde Altrip* u.c. (C-72/12, EU:C:2013:712, 38. punkts), *Bundesverwaltungsgericht* (Vācija) vaicāja Tiesai, vai Direktīvas 85/337 10.a pants, kuram ir tāds pats saturs, kā Direktīvas 2011/92 11. pantam [27], ir "jāinterpretē tādējādi, ka tas ir pret to, ka dalībvalstis ierobežo šī panta transponējošo tiesību normu piemērojamību tikai ar gadījumu, kurā lēmuma likumība tiek apstrīdēta sakarā ar to, ka vides novērtējums nav veikts, neattiecinot to uz gadījumu, kurā novērtējums ir veikts, bet tas ir prettiesisks".

73. No ģenerāladvokāta P. Krusa Viljalona secinājumu lietā *Gemeinde Altrip* u.c. (C-72/12, EU:C:2013:422) 63. punkta izriet, ka Vācijas Federatīvā Republika tolaik tika argumentējusi, "ka Vācijas tiesību normas šai prasībai jau [atbilda], jo saskaņā ar *VwVfG* 46. pantu, kas ir piemērojams līdztekus *UmwRG* 4. panta 1. punktam, pieprasīt atcelt lēmumu par atļaujas piešķiršanu varot arī kļūdaini veikta IVN gadījumā".

74. Tomēr sava sprieduma šajā lietā 37. punktā Tiesa pamatoti nosprieda, ka "[Direktīvas 85/337 10.a pantu] transponējošās valsts tiesību normas tātad nedrīkst ierobežot [direktīvas] tiesību normas piemērojamību tikai ar gadījumu, kurā likumības apstrīdēšana būtu pamatota ar pamatu, kas balstīts uz ietekmes uz vidi novērtējuma neesamību. Izslēdzot šo piemērojamību gadījumā, kurā ietekmes uz vidi novērtējums ir veikts, bet tajā ir pieļauti pat smagi pārkāpumi, Direktīvas 85/337 tiesību normām par sabiedrības līdzdalību būtībā tiktu atņemta lietderīgā iedarbība. Līdz ar to šāda izslēgšana būtu pretrunā mērķim nodrošināt tādu plašu iespēju vērties tiesu iestādēs, kas minēta šīs direktīvas 10.a pantā".

75. Tātad no sprieduma *Gemeinde Altrip* u.c. (C-72/12, EU:C:2013:712, 32. punkts) skaidri izriet, ka, pēc Tiesas ieskata, Vācijas tiesībās nebija ne kompensēti, ne uz laiku novērsti *UmwRG* 4. panta 1. punkta trūkumi Direktīvas 85/337 10.a panta (un tātad arī Direktīvas 2011/92 11. panta) transponēšanā.

76. Neredzot nekādu iemeslu pārskatīt šo judikatūru, es uzskatu, ka otrā iebilduma pirmā daļa ir pamatota [28].

77. No minētā izriet, ka, Vācijas Federatīvā Republika, ierobežojot *UmwRG* 4. panta 1. punkta tvērumu ar lēmumu atcelšanu procesuālo noteikumu pārkāpumu dēļ vienīgi gadījumos, kad vispār nav veikts obligāti veicamais nepieciešamais ietekmes uz vidi novērtējums vai nepieciešamais sākotnējais izvērtējums, nav izpildījusi Direktīvas 2011/92 11. pantā paredzētos pienākumus.

25 — Mans izcēlums. Skat. iebildumu raksta 6. punktu.

26 — Skat. iebildumu raksta 8. punktu.

27 — Skat. šo secinājumu 10. punktu.

28 — Šī otrā iebilduma pirmā daļa loģiski sasaistās ar pirmo iebildumu. *UmwRG* 4. panta 1. punkts nevar nodrošināt pareizu Direktīvas 85/337 10.a panta (un tātad arī Direktīvas 2011/92 11. panta) transponēšanu, jo tas nav piemērojams prettiesisku ietekmes uz vidi novērtējumu gadījumos, kurus savukārt regulē *VwGO* 113. panta 1. punkta pirmais teikums, kas ir pirmā iebilduma priekšmets, kuru es esmu ierosinājis Tiesai atzīt par pamatotu.

2) Par otro daļu – prasību pēc cēloņsakarības un ietekmes uz materiāltiesisko stāvokli

a) Lietas dalībnieku argumenti

78. Komisija apgalvo, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru Vācijā par *VwVfG* 46. panta piemērošanu tas, ka privātpersona apstrīd to procesuālo noteikumu pārkāpumu, kas attiecas uz lēmumu saistībā ar ietekmes uz vidi novērtējumu, var būt iemesls atcelt šo lēmumu vienīgi tad, ja ir paredzams, ka bez šā pārkāpuma tas būtu bijis citāds ("prasība pēc cēloņsakarības").

79. Turklāt parasti iespējamā cēloņsakarība esot jāpierāda pieteicējam.

80. Komisija norāda, ka, ciktāl ir runa par Direktīvas 2011/92 piemērošanu, lēmuma pieņemšanas procedūras rezultāts nav svarīgākais aspekts. Tā uzskata, ka Direktīvai 2011/92 pamatā ir jānodrošina, lai tiktu izvērtētas visas – gan tiešās, gan netiešās – projekta, kam var būt būtiska ietekme uz vidi, sekas, lai sabiedrība tiktu informēta par plānoto projektu un lai tai būtu iespēja piedalīties lēmuma pieņemšanas procedūrā. Tādējādi šajā jomā procesuālo noteikumu ievērošanas kontrolei piemīt sevišķa nozīme. Tātad valsts tiesībās būtu jāparedz lēmuma atcelšana nopietnas kļūdas procedūras prasību piemērošanā gadījumā arī tad, ja pieteicējs nepierāda cēloņsakarību ar lēmuma rezultātu. Saistībā ar Direktīvu 2011/92 vismaz informēšanas un sabiedrības līdzdalības tiesību pārkāpumi būtu jāuzskata par nopietniem procesuālo noteikumu pārkāpumiem.

81. Pēc Komisijas ieskata, no sprieduma *Gemeinde Altrip* u.c. (C-72/12, EU:C:2013:712, 52. punkts) izriet, ka Vācijā gan pierādīšanas pienākuma sadalījums, gan arī pārbaude tiesā neatbilst Direktīvas 2011/92 kritērijiem. Tā arī norāda, ka Orhūsas konvencijas noteikumu ievērošanas pārbaudes komitejai ir tāds pats viedoklis saistībā ar atbilstošajām šīs konvencijas normām [29].

82. Komisija arī apgalvo, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru Vācijā atbilstoši *VwGO* 113. panta 1. punkta pirmajam teikumam to procesuālo noteikumu pārkāpums, kas skar lēmumu par ietekmes uz vidi novērtējumu, var būt pamats atcelt šādu lēmumu vienīgi tad, ja šis procesuālo noteikumu pārkāpums aizskar pieteicēja subjektīvās tiesības. Tā uzskata, ka ar šo nosacījumu ir pārkāpts Direktīvas 2011/92 11. pants. Komisija apgalvo, ka – ar nosacījumu, ka pieteikums ir pieņemams, – tiesa nevar ignorēt procesuālo noteikumu pārkāpumus, pat ja tie neaizskar pieteicēja subjektīvās tiesības.

83. Savukārt Vācijas Federatīvā Republika apgalvo, ka *VwVfG* 46. pants atbilst Direktīvas 2011/92 11. pantam. Prasība pēc cēloņsakarības principā neietekmējot šīs pēdējās tiesību normas mērķu īstenošanu. Turklāt *VwVfG* 46. pants esot piemērojams vienīgi gadījumā, ja ir pārkāpti procesuālie noteikumi, kas nav paredzēti *UmwRG* 4. panta 1. un 3. punktā.

84. Tā arī norāda, ka *VwVfG* 46. pants ir strukturēts kā aizsargājoša norma, kas iestādei ļauj sevi aizstāvēt pret tiesībām uz administratīvā akta atcelšanu. *VwVfG* 46. pantu kā aizsargājošu normu tiesa izvērtēšot pieteikuma pamatotības ietvaros.

29 — Sava 2013. gada 20. decembra ziņojuma 83. punktā pārbaudes komiteja šajā ziņā ir norādījusi šādus apsvērumus: "Tādējādi ar konvenciju nav savienojams, ka sabiedrībai teorētiski tiek atļauts apstrīdēt konvencijas 6. pantā minēto lēmumu procesuālo likumību, kamēr praksē šādus pieteikumus tiesas sistemātiski noraida kā nepieņemamus vai nepamatotus, pamatojoties uz to, ka norādītie procesuālo noteikumu pārkāpumi ir nebūtiski lēmuma rezultātam (t.i., ka lēmums nebūtu bijis citāds, ja pārkāpums nebūtu noticis".

85. Vācijas Federatīvā Republika apgalvo, ka saskaņā ar *VwVfG* 46. pantu vienmēr ir iespējams norādīt uz prettiesiski veiktu ietekmes uz vidi novērtējumu un tas vienmēr novedīs pie pieteicēja tiesībām uz atcelšanu, ja vien procesuālo noteikumu pārkāpumi acīmredzami neietekmē lēmuma rezultātu. Tā uzskata, ka spriedumā lietā *Gemeinde Altrip* u.c. (C-72/12, EU:C:2013:712, 49. punkts) Tiesa ir secinājusi, ka pārbaudes apjoma saprātīga ierobežošana procesuālo noteikumu pārkāpumu gadījumos neapdraud ietekmes uz vidi novērtējuma direktīvas mērķu sasniegšanu, ja šī ierobežošana tiek attiecināta uz pārkāpumiem, kuriem nav tādu seku, kas varētu ietekmēt lēmumu.

86. Visbeidzot, Vācijas Federatīvā Republika uzskata, ka pieņēmumam, saskaņā ar kuru pieteicējam ir pienākums pierādīt savu tiesību aizskārumu, pašam par sevi nav nozīmes saistībā ar spēkā esošajām tiesībām.

87. Tomēr tā norāda, ka, pārskatot *UmwRG*, ir paredzēts pieņemt paskaidrojošu normu par Direktīvas 2011/92 11. panta transponēšanu.

b) Vērtējums

88. Vispirms ir jāatzīmē, ka Komisijas argumentācija ir vērsta uz *VwGO* 113. panta 1. punkta pirmā teikuma un *VwVfG* 46. panta piemērošanu procesuālo noteikumu pārkāpumiem.

89. Ir skaidrs, ka *UmwRG* 4. panta 1. punkts aptver vienīgi ietekmes uz vidi novērtējuma vai sākotnēja izvērtējuma katrā atsevišķā gadījumā par nepieciešamību veikt šādu novērtējumu neveikšanu, nevis to kļūdainu vai prettiesisku veikšanu. Šajā pēdējā gadījumā apstrīdētais lēmums tiek atcelts vienīgi tad, ja procesuālo noteikumu pārkāpums atbilst gan nosacījumam par pieteicēja subjektīvo tiesību aizskārumu atbilstoši *VwGO* 113. panta 1. punkta pirmajam teikumam, gan arī *VwVfG* 46. pantā paredzētajiem nosacījumiem.

90. Atbilstoši maniem secinājumiem par pirmo iebildumu es uzskatu, ka ar *VwGO* 113. panta 1. punkta pirmajā teikumā paredzētajiem ierobežojumiem saistībā ar ietekmes uz vidi novērtējuma vai sākotnēja izvērtējuma katrā atsevišķā gadījumā par nepieciešamību veikt šādu novērtējumu kļūdainu veikšanu, lai pamatotu tiesības uz apstrīdētā lēmuma atcelšanu, tiek pārkāpts Direktīvas 2011/92 11. pants.

91. Saistībā ar *VwVfG* 46. pantu, kas attiecas uz procesuālo noteikumu pārkāpumiem, no Vācijas Federatīvās Republikas apsvērumiem un no šīs pašas tiesību normas formulējuma izriet, ka tajā ir ietverts ar cēloņsakarību starp norādīto procesuālo noteikumu pārkāpumu un apstrīdētā galīgā lēmuma saturu saistīts kritērijs (turpmāk tekstā – "cēloņsakarības kritērijs") [30].

92. Sprieduma *Gemeinde Altrip* u.c. (C-72/12, EU:C:2013:712) 47. un 48. punktā Tiesa pamatoti nosprieda, ka Savienības likumdevēja "nodoms nav bijis saistīt iespēju izvirzīt procesuālo noteikumu pārkāpumu ar nosacījumu, ka [šis pārkāpums] ir ietekmējis apstrīdētā galīgā lēmuma saturu. [..] Turklāt, tā kā šīs direktīvas mērķis ir tostarp paredzēt procesuālas garantijas, kas ļauj it īpaši labāk informēt un iesaistīt sabiedrību tādu valsts un privāto projektu ietekmes uz vidi novērtējuma kontekstā, kuri var būtiski ietekmēt šo vidi, procesuālo noteikumu šajā jomā ievērošanas pārbaude ir īpaši nozīmīga. Atbilstoši mērķim konkrētās sabiedrības daļai sniegt plašu iespēju vērsties tiesā, šai sabiedrības daļai savas prasības [savu pieteikumu], ar kuru [ar kuriem] tiek apstrīdēta minētajā direktīvā norādīto lēmumu likumība, pamatojumam tātad ir principā jāspēj izvirzīt ikvienu procesuālo noteikumu pārkāpumu".

30 — No *VwVfG* 46. panta formulējuma izriet, ka šī tiesību norma attiecas vienīgi uz t.s. "relatīvajiem" procesuālo noteikumu pārkāpumiem, proti, tiem, kas ir pamats atcelt aktu, kurš nav "spēkā neesošs" atbilstoši *VwVfG* 44. pantam (t.s. "absolūtie" pārkāpumi).

93. No teiktā izriet, ka saskaņā ar Direktīvas 2011/92 11. pantu prasība pēc cēloņsakarības principā ir izslēgta.

94. Tomēr šo vērtējumu Tiesa ir niansējusi tā paša sprieduma 49. punktā, secinot, ka ikviens procesuālo noteikumu pārkāpums neizbēgami neietekmē apstrīdētā galīgā lēmuma saturu un līdz ar to tas neizbēgami neaizskar personas tiesības. Pastāvot šādiem apstākļiem, dalībvalsts tiesībās var tikt paredzēts, ka pieteikums nav pieņemams.

95. Manuprāt, šī nianse ir jāattiecina ne vien uz pieteikuma pieņemamību, bet vienlīdz arī uz tā pamatotību, tomēr ar nosacījumu, ka konkrētais procesuālo noteikumu pārkāpums ir ļoti niecīgs un ka tādējādi tas "neapdraud labāku informētību un sabiedrības līdzdalību privātu un publisku projektu ietekmes uz vidi novērtēšanā".

96. Tā kā tiesības uz labāku informētību un sabiedrības līdzdalību acīmredzami ir viens no Direktīvas 2011/92 [31] stūrakmeņiem un tās 11. panta jēga, es pievienojos ģenerāladvokāta P. Krusa Viljalona secinājumiem lietā *Gemeinde Altrip* u.c. (C-72/12, EU:C:2013:422, 106. punkts), kuros viņš secina, ka "īpaši nozīmīgu procesuālo noteikumu gadījumā ir pilnībā jāatsakās no prasības pēc cēloņsakarības starp norādīto nelikumīgumu un administratīvā procesa iznākumu".

97. Taču jākonstatē, ka, izņemot *VwVfG* 44. pantā [32] un *UmwRG* 4. panta 1. punktā paredzētos pārkāpumus, atbilstoši *VwVfG* 46. pantam Vācijas tiesībās visos gadījumos, proti, arī saistībā ar procesuālo noteikumu pārkāpumiem, kas attiecas uz informāciju un sabiedrības līdzdalību, ir paredzēta cēloņsakarība starp norādīto pārkāpumu un apstrīdētā galīgā lēmuma saturu, lai pamatotu šā lēmuma atcelšanu.

98. Manuprāt, neatkarīgi no jautājuma par pierādīšanas pienākumu šajā ziņā šī no *VwVfG* 46. panta izrietošā prasība pārmērīgi apgrūtina privātpersonu tiesību iesniegt pieteikumu un iespējas vērsties tiesā īstenošanu un šā iemesla dēļ ar to tiek pārkāpts Direktīvas 2011/92 11. pants un Direktīvas 2010/75 25. pants.

99. Katrā ziņā attiecībā uz jautājumu par pierādīšanas pienākumu sprieduma *Gemeinde Altrip* u.c. (C-72/12, EU:C:2013:712) 52. punktā Tiesa pamatoti ir nospriedusi, ka Vācijā "tomēr, šķiet, pieteicējam, lai pierādītu tiesību aizskārumu, vispārīgi jāapliecina, ka izskatāmās lietas apstākļi padara paredzamu, ka apstrīdētais lēmums nebūtu citāds, ja izvirzītais pārkāpums nebūtu izdarīts. Šī pierādīšanas pienākuma attiecināšana uz pieteicēju, lai īstenotu cēloņsakarības kritēriju, pārāk apgrūtina to tiesību īstenošanu, kas tam piešķirtas ar Direktīvu 85/337, it īpaši ievērojot konkrēto procedūru sarežģītību vai ietekmes uz vidi novērtējuma tehniskumu".

100. Jānorāda, ka Vācijas Federatīvā Republika turklāt plāno pieņemt paskaidrojošu normu par pierādīšanas pienākumu saistībā ar cēloņsakarību [33].

101. No minētā izriet, ka Vācijas Federatīvā Republika, atbilstoši *VwVfG* 46. pantam paredzot prasību pēc cēloņsakarības starp procesuālo noteikumu pārkāpumiem saistībā ar informēšanu un sabiedrības līdzdalību un apstrīdētā galīgā lēmuma saturu, lai pamatotu šā lēmuma atcelšanu, nav izpildījusi Direktīvas 2011/92 11. pantā un Direktīvas 2010/75 25. pantā paredzētos pienākumus.

31 — Un Direktīvas 2010/75.

32 — No *VwVfG* 44. panta formulējuma izriet, ka tajā ir paredzēti vienīgi "sevišķi smagi" pārkāpumi. Turklāt *VwVfG* 44. panta 2. punktā norādītie pārkāpumi nemaz nav pārkāpumi informācijas un sabiedrības līdzdalības jomā saistībā ar publisku vai privātu projektu ietekmes uz vidi novērtējumu.

33 — Skat. iebildumu raksta 69. punktu.

C – *Par trešo iebildumu saistībā ar aizliegumu iesniegt iebildumus (*UmwRG *2. panta 3. punkts un* VwVfG *73. panta 4. punkts*

1) Lietas dalībnieku argumenti

102. Komisija uzskata, ka *UmwRG* 2. panta 3. punktā, *VwVfG* 73. panta 4. punktā un Vācijas judikatūrā paredzētā iebildumu, kas tiek formulēti, iesniedzot pieteikumu tiesā, ierobežošana neatbilst Direktīvas 2011/92 11. pantam un Direktīvas 2010/75 25. pantam. Tā norāda, ka šīs izslēdzošās normas pārmērīgi apgrūtina skartās sabiedrības tiesības apstrīdēt lēmumu tiesiskumu, ir šķērslis plašai iespējai vērsties tiesā, kāda paredzēta Direktīvā 2011/92 un Direktīvā 2010/75, kā arī Orhūsas konvencijā, un ierobežo skartās sabiedrības efektīvu tiesību aizsardzību tiesā.

103. Komisija uzsver, ka tiesas process ir patstāvīgs process, kura laikā ir jābūt iespējamam pilnīgam lēmuma tiesiskuma izvērtējumam gan procesuāli, gan pēc būtības, un ka pieņemamie pieteikuma pamati nevar tikt ierobežoti ar pamatiem, kas jau ir tikuši norādīti īsajā termiņā iebildumu iesniegšanai administratīvā procesa laikā.

104. Komisija nepiekrīt Vācijas Federatīvajai Republikai par to, ka konkrētus iebildumus izslēdzošās Vācijas tiesību normas ir nepieciešamas tiesiskās noteiktības un procesa efektivitātes apsvērumu dēļ. Pēc Komisijas ieskata, termiņi pieteikumu par valsts iestāžu lēmumu apstrīdēšanu iesniegšanai tiesā ir pietiekami, lai garantētu tiesisko noteiktību un šo procesu efektivitāti.

105. Vācijas Federatīvā Republika uzskata, ka *UmwRG* 2. panta 3. punkts un *VwVfG* 73. panta 4. punkts atbilst Direktīvas 2011/92 11. pantam un Direktīvas 2010/75 25. pantam.

106. Vācijas Federatīvā Republika norāda, ka līdzīgas, iebildumu iesniegšanu aizliedzošas tiesību normas ir integrāla valsts tiesību sistēmas daļa. Tā uzskata, ka Direktīvas 2011/92 11. pantā un Direktīvas 2010/75 25. pantā dalībvalstīm ir atļauts saglabāt to tiesu sistēmas instrumentus konkrētajā jomā.

107. Pēc Vācijas Federatīvās Republikas ieskata, pieteikuma iesniegšanas termiņš ir balstīts noilguma idejā un tā uzdevums galvenokārt ir gādāt, lai pretrunīgas intereses attiecībā uz kādu projektu tiktu, cik vien tas ir iespējams, samierinātas administratīvā procesa agrīnā stadijā. Tādējādi noteikumi par pieteikuma iesniegšanas termiņu esot īpaši nozīmīgi multipolārās tiesiskajās attiecībās starp projekta virzītāju, no vienas puses, un trešajām personām, kuras šis projekts eventuāli skar, no otras puses, atbilstoši to aizsargājamajām juridiskajām sfērām.

108. Vācijas Federatīvā Republika uzskata, ka pieteikuma iesniegšanas termiņš nepadara šo kontroli grūtāku vai pat neiespējamu, bet, gluži pretēji, nodrošina, ka pārbaudei tiesā tiek nodoti maksimāli noskaidroti fakti, aptverot visus nozīmīgos aspektus, kas skrupulozi izvērtēti. Tā norāda, ka termiņš pieteikuma iesniegšanai darbojas vienīgi attiecībā uz tiem apstākļiem, kurus pieteicējs nav norādījis administratīvā procesa laikā.

109. Austrijas Republika uzskata, ka konkrētu, tiesības iesniegt pieteikumu ierobežojošu noteikumu pieņemšana ir daļa no valsts procedūras regulējuma. Tādējādi saskaņā ar procesuālās autonomijas principu tā visos gadījumos esot dalībvalstu ziņā.

110. Pēc Austrijas Republikas ieskata, tas, ka personas var aizstāvēt savas tiesības administratīvajā procesā tiktāl, ciktāl tās šajā procesā piedalās, ir Austrijas un Vācijas administratīvo tiesību, kā arī to atbilstošo ietekmes uz vidi novērtēšanas procedūru pamatprincips.

111. Austrijas Republika norāda, ka izslēgšanas norma ir svarīgs instruments, lai nodrošinātu ātru un efektīvu administratīvo procesu. Tā uzskata, ka pretējā gadījumā būtu iespējams novilcināt procesā pieņemamo lēmumu, izvirzot arvien jaunus iebildumus par pilnīgi jauniem jautājumiem vai tos izsakot personām, kuras procesā nav piedalījušās līdz pat tiesai. Tas būtu pretrunā tiesiskajai noteiktībai vispār un projekta virzītāja interesēm uz lēmumu saprātīgā termiņā, it īpaši.

2) Vērtējums

112. Protams, saskaņā ar dalībvalstu procesuālo autonomiju un ievērojot līdzvērtības un efektivitātes principus, tām ir zināma rīcības brīvība Direktīvas 2011/92 11. panta un Direktīvas 2010/75 25. panta īstenošanā [34].

113. Tomēr jāatgādina, ka saskaņā ar šiem pantiem ir jāparedz iespēja lēmumus, darbības vai bezdarbību, kas minēti attiecīgi Direktīvā 2011/92 par sabiedrības līdzdalību vai Direktīvas 2010/75 24. pantā, pārskatīt tiesā vai citā ar likumu izveidotā neatkarīgā un objektīvā struktūrā, lai apstrīdētu tos pēc būtības vai to procesuālo likumību, nekādi neierobežojot pamatus, kas var tikt norādīti šāda pieteikuma pamatojumam [35].

114. Taču *UmwRG* 2. panta 3. punktā un *VwVfG* 73. panta 4. punktā acīmredzami ir ierobežoti pamati, kurus pieteicējs ir tiesīgs norādīt, pamatojot pieteikumu tiesai.

115. Lai arī Direktīvas 2011/92 11. panta 4. punktā un Direktīvas 2010/75 25. panta 4. punktā nav izslēgta iespēja paredzēt vēršanos ar pieteikumu vispirms valsts iestādē un nekādi nav ietekmēts pienākums pirms vēršanās tiesā izmantot visus pieejamos administratīvā procesa tiesību aizsardzības līdzekļus, ja valsts tiesībās šāds pienākums ir paredzēts, šajās tiesību normas vispār nav pieļauts ierobežot pamatus, kurus pieteicējs ir tiesīgs norādīt, pamatojot vēlāku pieteikumu tiesai.

116. Ir jākonstatē, kā to savos apsvērumos norāda arī Komisija, ka pieteikumi tiesai ir patstāvīgi un nošķirami no administratīvā procesa un no apstrīdēšanas iesniegumiem administratīvā procesa ietvaros.

117. Tāpēc es uzskatu, ka konkrētās valsts tiesību normas ir papildu šķērslis iespējai vērsties tiesā, kas nav paredzēts Direktīvas 2011/92 11. pantā un Direktīvas 2010/75 25. pantā.

118. Pēc mana ieskata, šis papildu šķērslis nav attaisnojams ar tiesiskās noteiktības apsvērumiem, ņemot vērā, ka pieteikuma iesniegšanas termiņi valsts iestāžu pieņemto lēmumu pārsūdzēšanai tiesā šajā ziņā ir pietiekami.

119. Kas attiecas uz argumentu par administratīvā procesa efektivitāti, lai gan ir tiesa, ka iespēja pirmo reizi formulēt "iebildumus", vēršoties tiesā, var izrādīties "problemātiska", ir pietiekami atgādināt, ka ar Direktīvas 2011/92 11. pantu un Direktīvas 2010/75 25. pantu sasniedzamais mērķis ir nodrošināt plašu iespēju vērsties tiesu iestādēs. Savienības likumdevējs ir skaidri noteicis šā mērķa prioritāti pār administratīvā procesa efektivitāti, lai veicinātu vides kvalitātes un cilvēku veselības saglabāšanu, aizsardzību un uzlabošanu [36].

34 — Šajā ziņā skat. spriedumu *Gemeinde Altrip* u.c. (C-72/12, EU:C:2013:712, 30. punkts).

35 — Skat. šo secinājumu 44. punktu.

36 — Pēc analoģijas skat. spriedumu *Gemeinde Altrip* u.c. (C-72/12, EU:C:2013:712, 27.–29. punkts).

120. No minētā izriet, ka Vācijas Federatīvā Republika, ar *UmwRG* 2. panta 3. punktu un *VwVfG* 73. panta 4. punktu ierobežojot tiesības iesniegt pieteikumu un pārbaudes tiesā apjomu ar iebildumiem, kas paredzētajā termiņā jau ir tikuši iesniegti administratīvajā procesā, kura noslēgumā ir pieņemts lēmums, nav izpildījusi Direktīvas 2011/92 11. pantā un Direktīvas 2010/75 25. pantā paredzētos pienākumus.

D – *Par ceturto un piekto iebildumu saistībā ar ierobežojumiem Direktīvas 2011/92 11. panta un Direktīvas 2010/75 25. panta piemērošanai laikā*

1) Lietas dalībnieku argumenti

a) Par ceturto iebildumu

121. Komisija atgādina, ka *UmwRG* 2. panta 1. punkta sākotnējā redakcija neatbilda Direktīvas 2011/92 11. pantam un Direktīvas 2010/75 25. pantam, jo tieši šī redakcija ierobežoja vides apvienību tiesības iesniegt pieteikumu ar tiesību normām, kas paredz tiesības privātpersonām. Tā norāda, ka 2012. gada 8. novembrī, pēc sprieduma *Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland, Landesverband Nordrhein-Westfalen* (C-115/09, EU:C:2011:289) pieņemšanas, *Bundestag* [Bundestāgs] pieņēma *UmwRG* grozījumus, kas stājās spēkā 2013. gada 29. janvārī un ar kuriem no *UmwRG* 2. panta 1. punkta tika svītroti vārdi "paredz tiesības privātpersonām", lai novērstu līdz tam laikam pastāvošo tiesību aizskārumu.

122. Tomēr Komisija uzskata, ka *UmwRG* jaunajai redakcijai ir tikai ierobežota spēkā esamība laikā, jo grozītajā *UmwRG* 5. panta 4. punktā ir paredzēts, ka saskaņā ar *UmwRG* jauno redakciju ir jāizskata tikai tie procesi, kas vēl bija izskatīšanā 2011. gada 12. maijā (sprieduma *Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland, Landesverband Nordrhein-Westfalen* (C-115/09, EU:C:2011:289) datums) vai kas tikuši uzsākti pēc šā datuma, bet vēl nebija kļuvuši izpildāmi līdz 2013. gada 29. janvārim (*UmwRG* grozītās redakcijas spēkā stāšanās datums).

123. Pēc Komisijas ieskata, procesos, kas uzsākti pēc 2005. gada 25. jūnija un kas pabeigti pirms 2011. gada 12. maija, vides apvienību tiesības iesniegt pieteikumu tātad joprojām ir ierobežotas ar tiesību normām, kas paredz tiesības privātpersonām. Tā uzskata, ka, ņemot vērā Vācijas administratīvajās tiesībās pastāvošo paralēlismu starp pieteikuma pieņemamību un pārbaudes tiesā apjomu, izskatot lietu pēc būtības, šis ierobežojums laikā ietekmē arī pārbaudes tiesā apjomu.

124. Komisija uzskata, ka attiecībā uz vides apvienību pieteikumiem ar *UmwRG* 5. panta 4. punktā paredzēto pārejas noteikumu tiek pagarināts Savienības tiesībām neatbilstošs tiesiskais stāvoklis, jo ar to šādu pieteikumu ietvaros lielā mērā tiek turpināts neveikt procesuālo noteikumu kontroli. Tādējādi tā uzskata, ka *ratione temporis*, ņemot vērā ar *UmwRG* 5. panta 1. un 4. punktā un 2. panta 5. punktā paredzēto pārejas noteikumu izslēgtos procesus, ar šo tiesību normu tiek pārkāpts Direktīvas 2011/92 11. pants un Direktīvas 2010/75 25. pants.

125. Vācijas Federatīvā Republika apgalvo, ka *UmwRG* 5. panta 4. punkts ir tikai deklaratīvs un ka tam nav nekādas reglamentējošas vērtības. Tā mērķis esot vienīgi atvieglot *UmwRG* piemērošanu to piemērojošajā iestādē. Atbilstoši *UmwRG* 5. panta 4. punktam pārsūdzības procedūras, kuras vēl nebija noslēgušās kā izpildāmas, bija jāturpina saskaņā ar jaunajiem *UmwRG* noteikumiem, kas ir spēkā no 2013. gada 29. janvāra. Savukārt izmaiņas tiesību aktos nekādi neietekmējot pārsūdzības procedūras, kas bija noslēgtas kā izpildāmas pirms sprieduma *Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland, Landesverband Nordrhein-Westfalen* (C-115/09, EU:C:2011:289) pieņemšanas. Tā uzskata, ka saskaņā

ar Tiesas judikatūru [37] šīs procedūras nevar tikt pārskatītas.

b) Par piekto iebildumu

126. Komisija uzskata, ka ar to administratīvo procesu, kas tikuši uzsākti pirms 2005. gada 25. jūnija, izslēgšanu ar *UmwRG* 5. panta 1. punkta pirmo daļu un 4. punktu tiek pārkāpti Direktīvas 2011/92 11. pants un Direktīvas 2010/75 25. pants. Tā norāda, ka šā pārkāpuma esamību Tiesa ir atzinusi sprieduma *Gemeinde Altrip* u.c. (C-72/12, EU:C:2013:712) 30. punktā. Tā arī uzskata, ka ar *UmwRG* 5. panta 1. punkta otro daļu, kurā no *UmwRG* piemērošanas jomas ir izslēgti lēmumi, kas kļuvuši izpildāmi pirms 2006. gada 15. decembra (*UmwRG* spēkā stāšanās datums), tiek pārkāpts Direktīvas 2011/92 11. pants un Direktīvas 2010/75 25. pants.

127. Vācijas Federatīvā Republika norāda, ka tā gatavo *UmwRG* grozījumus, ar kuriem tiks transponēts sprieduma *Gemeinde Altrip* u.c. (C-72/12, EU:C:2013:712) 32. punkts, kurā Tiesa ir nospriedusi, ka saskaņā ar Direktīvas 2011/92 11. pantu procedūras, kas bija uzsāktas pirms 2005. gada 25. jūnija, nevarēja tikt izslēgtas no *UmwRG* piemērošanas jomas. Attiecībā uz *UmwRG* 5. panta 1. punkta otro daļu Vācijas Federatīvā Republika uzskata, ka atbilstoši *res judicata* spēka principam ar šo tiesību normu no tās piemērošanas jomas ir izslēgtas procedūras, kas kļuvušas izpildāmas šīs normas spēkā stāšanās brīdī. Tā uzskata, ka, lai nodrošinātu gan tiesību un tiesisko attiecību stabilitāti, gan pareizas tiesvedības intereses, ir svarīgi, lai tiesu nolēmumi, kas kļuvuši galīgi pēc pieejamo tiesību aizsardzības līdzekļu izmantošanas vai pēc šiem pieteikumiem noteikto termiņu beigām, vairs nevarētu tikt apstrīdēti. Pēc Vācijas Federatīvās Republikas ieskata, dalībvalstij nav pienākuma pārskatīt tiesas nolēmumu, kas pieņemts kā *res judicata*, un to atcelt, ja šķiet, ka tas neatbilst Savienības tiesībām [38]. Tā uzskata, ka tas pats attiecas uz pabeigtiem administratīvajiem procesiem, kas ir noveduši pie lēmuma, kurš pat nav pārsūdzēts tiesā, un kuri šā iemesla dēļ ir kļuvuši izpildāmi un līdz ar to neapstrīdami.

2) Vērtējums

a) Ievada apsvērumi

128. Direktīvas 2011/92 11. panta un Direktīvas 2010/75 25. panta noteikumu transponēšanai noteiktais termiņš bija 2005. gada 25. jūnijs.

129. Tomēr no Tiesā iesniegtajiem lietas materiāliem skaidri izriet, ka *UmwRG*, ar kuru šie noteikumi transponēti Vācijas tiesībās, ir ietvertas vairākas normas, proti, *UmwRG* 5. panta 1. punkta pirmo un otro daļu un 4. punktu, ar kurām šā likuma piemērošana atsevišķos jautājumos ir ierobežota laika posmā pēc 2005. gada 25. jūnija.

130. Šo ierobežojumu pamatojumam Vācijas Federatīvā Republika atsaucas uz *res judicata* principu.

131. Lai gan ir tiesa, ka *res judicata* principam ir ievērojama nozīme gan Savienības tiesību sistēmā, gan valstu tiesību sistēmās, dalībvalsts nevar aizbildināties ar iekšējām grūtībām vai tās pašas tiesību sistēmas noteikumiem – pat ja tiem ir konstitucionāls rangs –, lai attaisnotu Savienības direktīvā paredzēto pienākumu un termiņu neievērošanu [39].

37 — Sk. spriedumus *Köbler* (C-224/01, EU:C:2003:513), *Kapferer* (C-234/04, EU:C:2006:178) un *Fallimento Olimpiclub* (C-2/08, EU:C:2009:506).

38 — Skat. spriedumus *Köbler* (C-224/01, EU:C:2003:513), *Kapferer* (C-234/04, EU:C:2006:178) un *Fallimento Olimpiclub* (C-2/08, EU:C:2009:506).

39 — Spriedums Komisija/Itālija (C-100/77, EU:C:1978:78, 21. punkts).

132. Protams, lai garantētu gan tiesību un tiesisko attiecību stabilitāti, gan pareizas tiesvedības intereses, ir svarīgi, lai tiesu nolēmumi, kas ir stājušies galīgā likumīgā spēkā pēc tam, kad ir izmantoti visi pieejamie tiesību aizsardzības līdzekļi vai ir beigušies šo līdzekļu izmantošanai paredzētie termiņi, vairs nebūtu pārsūdzami. Attiecīgi Savienības tiesības neuzliek valsts tiesai pienākumu nepiemērot valsts procesuālos noteikumus, kas tiesas nolēmumam piešķir *res judicata* spēku, pat ja tas valstī ļautu novērst situāciju, kas nav savienojama ar Savienības tiesībām [40].

133. Tomēr gadījumā, kad procedūras par pienākumu neizpildi saskaņā ar LESD 258. pantu ietvaros Tiesa atzīst, ka dalībvalsts ir pārkāpusi kādu Savienības tiesību normu (kas ir vienīgais uzdevums, kas ar šo pantu Tiesai ir uzdots), konkrētajai dalībvalstij saskaņā ar LESD 260. panta 1. punktu ir jāveic pasākumi, kas vajadzīgi Tiesas sprieduma izpildei, jo jautājums par to, kādi pasākumi ir veicami, nav saskaņā ar LESD 258. pantu pieņemta sprieduma priekšmets [41].

134. Vācijas Federatīvās Republikas norādītie apstākļi, ka *UmwRG* 5. panta 1. punkta otrajā daļā un 4. punktā paredzētie *UmwRG* piemērošanas temporālie ierobežojumi bija nepieciešami, lai ievērotu *res judicata* principu un, pēc analoģijas, par izpildāmām kļuvušo administratīvo procedūru stabilitāti, pat ja tie būtu jāatzīst par pamatotiem, katrā ziņā tādējādi attiecas uz sprieduma, ar ko konstatēta pienākumu neizpilde, izpildi, un tie nekādi nevar ietekmēt pienākumu neizpildes konstatāciju saistībā ar konkrētajiem iebildumiem.

135. Izteicis šīs piezīmes, es vispirms izvērtēšu piekto iebildumu.

b) Par piekto iebildumu saistībā ar vispārīgu piemērošanas laikā atlikšanu

136. Sprieduma *Gemeinde Altrip* u.c. (C-72/12, EU:C:2013:712) 31. punktā Tiesa pamatoti ir nospriedusi, ka, "paredzot, ka Direktīva 2003/35, ar kuru Direktīvā 85/337 tiek pievienots 10.a pants, būtu jātransponē vēlākais līdz 2005. gada 25. jūnijam, tā ir interpretējama tādējādi, ka valsts tiesību normas, kas pieņemtas, lai transponētu šo pantu, būtu piemērojamas arī administratīvajām atļauju izdošanas procedūrām, kas uzsāktas pirms 2005. gada 25. jūnija, *jo atļauju izsniegšana tajās ir notikusi pēc šī datuma*" [42].

137. Taču *UmwRG* 5. panta 1. punkta pirmajā daļā ir paredzēts, ka šis likums ir piemērojams vienīgi administratīvajos procesos, kas ir uzsākti vai kas bija jāuzsāk *pēc* 2005. gada 25. jūnija.

138. Līdz ar to es secinu, ka Vācijas Federatīvā Republika, ar *UmwRG* 5. panta 1. punkta pirmo daļu izslēdzot šā likuma piemērošanu visos administratīvajos procesos, kas uzsākti pirms 2005. gada 25. jūnija, arī tajos, kuros atļaujas izdotas pēc šā datuma, nav izpildījusi Direktīvas 2011/92 11. pantā un Direktīvas 2010/75 25. pantā paredzētos pienākumus.

139. Turklāt *UmwRG* 5. panta 1. punkta otrajā daļā ir paredzēts, ka tā pirmā daļa nav piemērojama administratīvajos procesos, kas kļuvuši izpildāmi pirms 2006. gada 15. decembra, datuma, kad *UmwRG* stājās spēkā.

140. No minētā izriet, ka ar šo valsts tiesību normu ir izslēgta *UmwRG* piemērošana administratīvajos procesos, kuros atļaujas izdotas laika posmā no 2005. gada 25. jūnija (transponēšanas beigu termiņš) līdz 2006. gada 15. decembrim.

40 — Spriedums *Impresa Pizzarotti* (C-213/13, EU:C:2014:2067, 58. un 59. punkts un tajos minētā judikatūra).

41 — Šajā ziņā skat. spriedumu Komisija/Ungārija (C-288/12, EU:C:2014:237, 33. un 34. punkts un tajos minētā judikatūra).

42 — Mans izcēlums.

141. Līdz ar to es secinu, ka Vācijas Federatīvā Republika, ar *UmwRG* 5. panta 1. punkta otro daļu izslēdzot *UmwRG* piemērošanu administratīvajos procesos, kas kļuvuši izpildāmi pirms 2006. gada 15. decembra, nav izpildījusi Direktīvas 2011/92 11. pantā un Direktīvas 2010/75 25. pantā paredzētos pienākumus.

c) Par ceturto iebildumu saistībā ar vides aizsardzības apvienību iesniegtiem pieteikumiem piemērojamo noteikumu piemērošanas ierobežošanu laikā

142. Saskaņā ar Direktīvas 2011/92 11. panta 3. punktu un Direktīvas 2010/75 25. panta 3. punktu tiek pieņemts, ka vides aizsardzības apvienībām ir gan pietiekama interese, gan tiesības, kas var tikt aizskartas, tādējādi viens no šiem nosacījumiem valsts tiesībās tiek paredzēts kā pieteikuma pieņemamības nosacījums [43]. Tas nozīmē, ka šīm apvienībām ir privileģēta iespēja vērsties tiesā saskaņā ar šiem pantiem kopš to spēkā stāšanās 2005. gada 25. jūnijā.

143. Tomēr spriedumā *Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland, Landesverband Nordrhein-Westfalen* (C-115/09, EU:C:2011:289, 36. punkts) Tiesa secināja, ka vides aizsardzības apvienības iesniegta pieteikuma pieņemamība Vācijas tiesībās ir pakārtotas nosacījumam, ka šī apvienība ir spējīga pamatot, ka apstrīdētais administratīvais lēmums negatīvi ietekmē individuālās tiesības, kas saskaņā ar valsts tiesībām var tikt kvalificētas kā subjektīvas publiskās tiesības. Tiesa nosprieda, ka, "kaut arī valsts likumdevējs tiesības –, kuru pārkāpuma gadījumā indivīds var celt prasību tiesā par Direktīvas 85/337 10.a pantā paredzētajiem lēmumiem, darbību vai bezdarbību – var ierobežot ar subjektīvām publiskām tiesībām, šāds ierobežojums nevar tikt piemērots attiecībā uz vides aizsardzības asociācijām, ievērojot Direktīvas 85/337 10.a panta trešās daļas pēdējā teikumā paredzētos mērķus" [44]. Vides aizsardzības asociācijām noteikti ir jāvar atsaukties uz valsts tiesību normām, ar kurām tiek īstenotas Savienības tiesības vides jomā, kā arī uz Savienības vides tiesību normām, kurām ir tieša iedarbība [45].

144. Kaut arī nolūkā mīkstināt vides aizsardzības apvienību tiesību uz privileģētu iespēju vērsties tiesā ierobežojumu Vācijas Federatīvā Republika ir grozījusi *UmwRG*, jaunajai *UmwRG* redakcijai stājoties spēkā 2013. gada 29. janvārī, šiem grozījumiem ir ierobežota piemērojamība laikā. Proti, saskaņā ar *UmwRG* 5. panta 4. punktu tā ir ierobežota ar administratīvajiem procesiem, atļauju izdošanas procedūrām un pārsūdzības procedūrām tiesā, kas bija izskatīšanā 2011. gada 12. maijā vai kas bija uzsāktas pēc šā datuma un vēl nebija kļuvušas izpildāmas 2013. gada 29. janvārī.

145. No minētā izriet, kā tas norādīts arī Komisijas apsvērumos, ka citas procedūras, kuras šie grozījumi neaptver, joprojām ir veicamas saskaņā ar *UmwRG* agrāko redakciju.

146. Ņemot vērā, ka vides aizsardzības apvienībām ir privileģēta iespēja vērsties tiesā kopš 2005. gada 25. jūnija un ka Vācijas tiesību normām, kas ir pieņemtas, lai transponētu šo[s] pantu[s], bija jāattiecas arī uz administratīvajām atļauju izsniegšanas procedūrām, kas uzsāktas *pirms* 2005. gada 25. jūnija, ja atļauja tajās izdota pēc šā datuma, es secinu, ka Vācijas Federatīvā Republika, ar *UmwRG* 5. panta 4. punkta jauno redakciju ierobežojot vides aizsardzības apvienību tiesības uz privileģētu iespēju vērsties tiesā, nav izpildījusi Direktīvas 2011/92 11. pantā un Direktīvas 2010/75 25. pantā paredzētos pienākumus.

43 — Skat. spriedumu *Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland, Landesverband Nordrhein-Westfalen* (C-115/09, EU:C:2011:289, 40. punkts).

44 — Spriedums *Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland, Landesverband Nordrhein-Westfalen* (C-115/09, EU:C:2011:289, 45. punkts).

45 — Turpat, 48. punkts.

V – **Par tiesāšanās izdevumiem**

147. Saskaņā ar Tiesas Reglamenta 138. panta 1. punktu lietas dalībniekam, kuram spriedums nav labvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Tā kā Komisija nav lūgusi piespriest Vācijas Federatīvajai Republikai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, katrs lietas dalībnieks sedz savus tiesāšanās izdevumus pats.

148. Atbilstoši šā paša reglamenta 140. panta 1. punktam, saskaņā ar kuru dalībvalstis, kas ir iestājušās lietā, savus tiesāšanās izdevumus sedz pašas, Austrijas Republika savus tiesāšanās izdevumus sedz pati.

VI – **Secinājums**

149. Ņemot vērā iepriekš norādītos apsvērumus un vispirms norādot iebildumus, kas attiecas uz abām konkrētajām direktīvām, bet beigās norādot tos, kas attiecas tikai uz Direktīvu 2011/92, es ierosinu Tiesai nospriest šādi:

1) Vācijas Federatīvā Republika,

   — atbilstoši Administratīvo tiesu reglamenta (*Verwaltungsgerichtsordnung*) 113. panta 1. punkta pirmajam teikumam ierobežojot privātpersonu tiesības panākt akta atcelšanu gadījumā, kad šis akts ir prettiesisks vai kad Vācijas administratīvā tiesa to ir atzinusi par tādu;

   — atbilstoši Administratīvā procesa likuma (*Verwaltungsverfahrensgesetz*) 46. pantam paredzot prasību pēc cēloņsakarības starp procesuālo noteikumu pārkāpumiem saistībā ar informēšanu un sabiedrības līdzdalību un apstrīdētā galīgā lēmuma saturu, lai pamatotu šā lēmuma atcelšanu;

   — ar Likuma par prasību celšanu vides lietās (*Umwelt-Rechtsbehelfsgesetz*) 2. panta 3. punktu un Administratīvā procesa likuma 73. panta 4. punktu ierobežojot tiesības iesniegt pieteikumu un pārbaudes tiesā apjomu ar iebildumiem, kas paredzētajā termiņā jau ir tikuši iesniegti administratīvajā procesā, kura noslēgumā ir pieņemts lēmums;

   — ar Likuma par prasību celšanu vides lietās 5. panta 1. punkta otro daļu izslēdzot tā piemērošanu administratīvajos procesos, kas kļuvuši izpildāmi pirms 2006. gada 15. decembra, un

   — atbilstoši Likuma par prasību celšanu vides lietās 5. panta 4. punkta jaunajai redakcijai ierobežojot laikā vides aizsardzības apvienību tiesības uz privileģētu iespēju vērsties tiesā,

   nav izpildījusi Eiropas Parlamenta un Padomes 2011. gada 13. decembra Direktīvas 2011/92/ES par dažu sabiedrisku un privātu projektu ietekmes uz vidi novērtējumu 11. pantā un Eiropas Parlamenta un Padomes 2010. gada 24. novembra Direktīvas 2010/75/ES par rūpnieciskajām emisijām (piesārņojuma integrēta novēršana un kontrole) 25. pantā paredzētos pienākumus;

2) ierobežojot Likuma par prasību celšanu vides lietās 4. panta 1. punkta tvērumu ar lēmumu atcelšanu procesuālo noteikumu pārkāpumu dēļ vienīgi gadījumos, kad vispār nav veikts obligāti veicamais nepieciešamais ietekmes uz vidi novērtējums vai nepieciešamais sākotnējais izvērtējums, Vācijas Federatīvā Republika nav izpildījusi Direktīvas 2011/92 11. pantā paredzētos pienākumus;

3) Eiropas Komisija, Vācijas Federatīvā Republika un Austrijas Republika sedz savus tiesāšanās izdevumus pašas.